41. హా మీమ్ అస్సజ్దా సూరా

పరిచయం

ఈ సూరా మక్కా కాలానికి చెందినది. ఇందులో మొత్తం 54 ఆయతులు ఉన్నాయి. ఏకదైవారాధన, ప్రవక్తల పరంపర, మరణించిన తర్వాత మళ్ళీ లేపబడడం, శిక్షా బహుమానాల గురించి ఈ సూరా నొక్కి చెప్పింది. దివ్యఖుర్ఆన్ను అల్లాహ్ పంపించాడని, ఆయన సర్వం తెలిసినవాడని, మహావివేకవంతుడు, మహాజ్ఞాని, సకలస్తోత్రాలకు అర్హుడనీ, దివ్యఖుర్ఆన్ మహోన్నతమైన గ్రంథమనీ, మానవాళికి శుభవార్తను తెలుపుతుందని, హితబోధను అందజేస్తుందనీ, ఎలాంటి అబద్ధాలు దీనిని తాకలేవని తెలియజేసింది. కాని, అవిశ్వాసులు ప్రవక్త ముహమ్మద్ (సఅసం) ఒక సాధారణ మనిషి మాత్రమే కాబట్టి ఆయన్ను తిరస్కరిస్తూనే ఉంటారని చెప్పింది.

గత కాలాల్లో అవిశ్వాసానికి, చెడులకు వ్యతిరేకంగా పోరాడిన ప్రవక్తల పోరాటాలను గుర్తుచేసుకోవలసినదిగా ఈ సూరాలో ప్రవక్త ముహమ్మద్ (సఅసం)కు బోధించడం జరిగింది. ఆయనకు అందజేయబడుతున్న దివ్య సందేశమే గతకాలాల్లో ప్రవక్తలకు కూడా అందించడం జరిగిందనీ, ప్రవక్తలందరి సందేశం ఒక్కటేననీ, అది : అల్లాహ్ను విశ్వసించడం, ఆయనకు భాగస్వాములుగా ఎవరినీ నిలబెట్టకుండా ఉండటం, తప్పులకు పశ్చాత్తాపపడుతూ మంచి పనులు చేయడం. ప్రవక్త హూద్(అస), ప్రవక్త సాలిహ్(అస)లను ఆద్, సమూద్ జాతుల వద్దకు పంపించడం జరిగింది. కాని ఆయా జాతులు ఈ ప్రవక్తలను ఎగతాళి చేసాయి. వారి సందేశాన్ని తిరస్కరించాయి. ఫలితంగా ఆద్ జాతి భయంకరమైన తుఫాను గాలికి, సమూద్ జాతి భీకరమైన భూకంపానికి గురయి నాశనమయ్యాయి.

ఈ సూరాలో తీర్పుదినం నాటి దృశ్యాన్ని వర్ణించడం కూడా జరిగింది. ఆ రోజు దేవుని శత్రువులను చుట్టుముట్టి అగ్నివైపునకు తీసుకుపోవడం జరుగుతుంది. వారు నరకాన్ని సమీపించినప్పుడు వారి కళ్ళు, చెవులు, వారి చర్మం వారికి వ్యతిరేకంగా సాక్ష్యమిస్తాయి. అగ్ని వారి శాశ్వత నివాసమవుతుంది. అయితే విశ్వసించి మంచిపనులు చేసినవారి ఎదుట దైవదూతలు ప్రత్యక్షమవుతారు. వారికి శుభ వార్తనిస్తారు. శాశ్వత స్వర్గవనాలు వారికి లభిస్తాయని తెలుపుతారు.

41. హామీమ్ అస్సజ్‌దహ్[1] సూరా

سُوْرَةُ حٰمٓ السَّجْدَة

అవతరణ : మక్కా   ఆయతులు : 54

అపార కరుణామయుడు, పరమ కృపాశీలుడైన అల్లాహ్ పేరుతో

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

1-2 హా మీమ్. (ఇది) అపార కరుణా మయుడు, పరమ కృపాశీలుడైన వాని తరఫునుంచి అవతరింపజేయబడినది.

حٰمٓ ۚ﴿١﴾ تَنْزِيْلٌ مِّنَ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ۚ﴿٢﴾

1. ఈ సూరాకు గల మరో పేరు 'ఫుస్సిలత్'. ఈ సూరా అవతరణ వెనుక పరిస్థితులను వివరించే ఉల్లేఖనం ఒకటి ఇలా ఉంది –

పూర్వరంగం :

ఒకరోజు మక్కాలోని ఖురైష్ నాయకులంతా సమావేశమై రోజు రోజుకూ పెరిగిపోతున్న ముహమ్మద్ (సఅసం) అనుచరుల సంఖ్యను అడ్డుకునేదెలా? అని చర్చించుకోసాగారు. ఈ వెల్లువను గనక అడ్డుకోకపోతే, తమ ప్రాబల్యం ప్రమాదంలో పడుతుందని కొందరు ఆందోళన చెందారు. ఈ తర్జన భర్జన తరువాత వాళ్లు తామందరిలోకీ గొప్ప వాక్చాతుర్యం గల వ్యక్తి అయిన 'ఉతబా బిన్ రబీయా'ను రాయబారిగా ఎన్నుకున్నారు.

ఉతబా ప్రతిపాదనలు : మహాప్రవక్త ముహమ్మద్ (సఅసం)తో మంతనాలు జరపటానికి ఉతబా వచ్చాడు. మొదట్లో అతను మహాప్రవక్త (స)పై ఆరోపణాస్త్రాలు సంధించాడు. అరబ్బులను అయోమయంలో పడవేసి, సంఘంలో చీలికను తెస్తున్నావని ఆయన్ని విమర్శించాడు. ఈ కొత్త సందేశం ద్వారా నువ్వు సాధించదలచిందేమిటో చెప్పు? నీ కోర్కెలు తీర్చటానికి మేమంతా సిద్ధంగా ఉన్నామని ప్రలోభపెట్టాడు. అతని ప్రతిపాదనలు ఈ విధంగా ఉన్నాయి :

- ఈ ఉద్యమం ద్వారా సిరిసంపదలను పొందాలన్నదే నీ అభిమతమైతే చెప్పు, మేమంతా కలసి నీకు కావలసినంత ఐశ్వర్యాన్ని పోగుచేసి ఇస్తాం.
- పోనీ, అరేబియాను ఏలాలన్న కోరిక ఉంటే చెప్పు, మేమంతా కలసి నిన్ను మా నేతగా ఏకగ్రీవంగా ఎన్నుకుంటాము.
- ఒకవేళ అందమైన స్త్రీని మనువాడాలన్న కోరిక ఉంటే చెప్పు, ఒక్కరేం ఖర్మ, పదేసి అందగత్తెలను నీకు కట్టబెట్టడానికి సిద్ధంగా ఉన్నాం.
- ఒకవేళ నీపై చేతబడి ప్రభావం ఏమన్నా ఉంటే నిస్సంకోచంగా చెప్పు, మేము మా స్వంత ఖర్చులపై నీకు వైద్యం చేయిస్తాము.

ఈ ప్రతిపాదనలన్నీ విన్న తరువాత మహాప్రవక్త (సఅసం) ఈ సూరాను అతనికి చదివి వినిపించారు. ఉతబా ఎంతగానో ప్రభావితుడయ్యాడు. తిరిగి వెళ్ళాక అతను

كِتٰبٌ فُصِّلَتْ اٰيٰتُهٗ قُرْاٰنًا عَرَبِيًّا لِّقَوْمٍ يَّعْلَمُوْنَ ۝

3 (ఇది) ఎటువంటి గ్రంథమంటే, దీని వాక్యాలు చాలా విపులంగా వివరించబడ్డాయి.[2] జ్ఞానమున్న జనుల కోసం[3] అరబీలో ఉన్న ఖుర్‌ఆన్ ఇది[4].....

بَشِيْرًا وَّنَذِيْرًا ۚ فَاَعْرَضَ اَكْثَرُهُمْ فَهُمْ لَا يَسْمَعُوْنَ ۝

4 శుభవార్తను ఇచ్చేది, హెచ్చరిక చేసేది కూడా.[5] అయినప్పటికీ వారిలోని అధికులు విముఖత చూపారు. అందుకే వారు (కనీసం) విననైనా వినటం లేదు.[6]

కురైష్ సర్దారులనుద్దేశించి ఇలా అన్నాడు : "మీరేమన్నా అనండి. ముహమ్మద్ (స)పై చేతబడి ప్రభావం ఎంతమాత్రం లేదు. అతను చెప్పేది కవిత్వం అంతకన్నా కాదు. అతనొక అద్భుతమైన, అపూర్వమైన వాణిని వినిపిస్తున్నాడు." అంటే ముహమ్మద్ (స) సందేశం విషయంలో ఆవేశపడకుండా ప్రశాంత హృదయంతో ఆలోచించండన్నది అతని మాటల ఆంతర్యం! కాని వాళ్లు ఆలోచించటం అటుంచి, 'నువ్వు కూడా అతని ఇంద్రజాలానికి మోసపోయావులే!' అని ఉతబాను నిందించారు. ఈ ఉల్లేఖనాన్ని పలువురు ఖుర్‌ఆన్ వ్యాఖ్యాతలు పలు విధాలుగా విశదీకరించారు. విశదీకరించే శైలి భిన్నంగా ఉన్నప్పటికీ దీని భావం మాత్రం ఒక్కటే. ఈ విషయంలో ఇమామ్ షౌకానీ ఇలా అంటున్నారు : "మొత్తానికి దీనిపై కురైషుల సమావేశం జరిగిన మాట వాస్తవమనీ, వారు ఉతబాను తమ రాయబారిగా మహాప్రవక్త ముహమ్మద్ (స) దగ్గరకు పంపించారని, ఉతబా ప్రతిపాదనలకు సమాధానంగా ఆయన (స) ఈ సూరా మొదటి భాగాన్ని పఠించారని ఈ ఉల్లేఖనం ద్వారా మనకు తెలుస్తోంది."

2. అంటే – ఏది ధర్మం? ఏది అధర్మం? ఏది సత్యం? ఏది అసత్యం? అనే విషయాలు ఈ గ్రంథంలో చాలా స్పష్టంగా విడమరచి చెప్పబడ్డాయి. సత్కార్యాలేవో – దుష్కార్యాలేవో, విధేయత ఎలా ఉంటుందో – అవిధేయత ఎలా ఉంటుందో లాంటి ఎన్నో విషయాలు కూలంకషంగా చర్చించబడ్డాయి.

3. అంటే అరబీ భాష వచ్చిన వారికి, ఆ భాషలో మంచి ప్రవేశం ఉన్న వారికి ఈ గ్రంథం సులభగ్రాహ్యంగా ఉంటుంది. వారు ఇందలి విషయాల లోతుల్లోకి పోయి, వాటి పరమార్థాన్ని గ్రహించగలుగుతారు.

4. అరబీ భాషలో ఉన్న ఈ గ్రంథంలోని విషయాలు చాలా సూటిగా ఉన్నాయి. వాటి భావాన్ని ప్రజలు తేలిగ్గా అర్థం చేసుకుంటారు.

5. అంటే – విశ్వసించి, సత్కార్యాలు చేసిన వారికి స్వర్గలోక శుభవార్తను అందజేస్తుంది. తిరస్కార వైఖరిని అవలంబించేవారికి, దైవానికి భాగస్వామ్యం కల్పించేవారికి, అవిధేయులుగా వ్యవహరించేవారికి నరకాగ్ని యాతన ఉందని హెచ్చరిస్తుంది.

5 వారిలా అన్నారు : "నువ్వు దేని వైపుకు మమ్మల్ని పిలుస్తున్నావో దానికి సంబంధించి మా హృదయాలు తెరలలో ఉన్నాయి.[7] మా చెవులలో భారం ఉంది.[8] నీకూ – మాకూ మధ్య ఒక (అడ్డు) తెర ఉంది. కాబట్టి నీ పనేదో నువ్వు చేసుకో. మా పనిని మేము చేసి తీరుతాము."[9]

وَقَالُوا قُلُوبُنَا فِي أَكِنَّةٍ مِمَّا تَدْعُونَا إِلَيْهِ وَفِي آذَانِنَا وَقْرٌ وَمِنْ بَيْنِنَا وَبَيْنِكَ حِجَابٌ فَاعْمَلْ إِنَّنَا عَامِلُونَ ٥

6 (ఓ ప్రవక్తా!) వారికీవిధంగా చెప్పు : "నేనూ మీలాంటి మానవమాత్రుణ్ణే. 'మీరందరి ఆరాధ్య దైవం అల్లాహ్ ఒక్కడే'[10] అనే వహీ (వాణి) నా వద్దకు వస్తుంది. కనుక మీరంతా ఆయన వైపునే (నిజాయితీగా) నిలబడండి. మన్నింపు కోసం ఆయన్ని అర్థించండి." ఈ ముష్రిక్కులకు వినాశం ఉంది.

قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِثْلُكُمْ يُوحَىٰ إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَٰهُكُمْ إِلَٰهٌ وَاحِدٌ فَاسْتَقِيمُوا إِلَيْهِ وَاسْتَغْفِرُوهُ ۗ وَوَيْلٌ لِلْمُشْرِكِينَ ٦

6. అంటే – వారు ఈ గ్రంథంలోని వాక్యాలపై శ్రద్ధ చూపరు. వాటిపై యోచనచేసి, గుణపాఠం నేర్చుకునేందుకు యత్నించరు. అందుకే వారిలోని అధికులు సన్మార్గానికి నోచుకోకుండా పోతారు.

7. **'అకిన్నతన్'** అనేది **'కినానున్'** అనే పదానికి బహువచనం. కినానున్ అంటే పరదా లేక తెర అనే అర్థం వస్తుంది. అంటే నువ్వు చెప్పే విషయాలు మా హృదయాలకు అందవు. అవి నీ మాటలపట్ల పరదా వహించినాయి. నీ ఏకదైవారాధనా వాదం వాటికి సరిపడదు అని వారు చెప్పదలిచారన్నమాట!

8. **'వఖ్రున్'** (وَقْرٌ) అంటే అసలు భారం, బరువు అని అర్థం. కాని సందర్భం రీత్యా దీన్ని చెవుడు, చెవిటితనం అన్న అర్థంలో తీసుకోవచ్చు. అంటే సత్య విషయం దగ్గరికొచ్చేసరికి వారి చెవులు మొరాయిస్తున్నాయన్నమాట!

9. అంటే నీకూ–మాకూ మధ్య ఒక విచిత్రమైన అడ్డు ఉంది. తత్కారణంగా నీ వాణిని మేము వినలేకపోతున్నాం. నువ్వు చేసేది మేము చూడలేకపోతున్నాం. అందుకే నువ్వు మమ్మల్ని మా మానాన వదలిపెట్టు. మేము నిన్ను నీ మానాన వదలివేస్తాం. నువ్వెలాగూ మా మతాన్ని అవలంబించవు. మేము కూడా నీ ధర్మాన్ని అవలంబించేది లేదు.

10. అంటే మానవత రీత్యా మీకూ – నాకూ మధ్య ఎలాంటి వ్యత్యాసం లేదు. కాకపోతే నాపై దైవవాణి (వహీ) అవతరిస్తుంది. మరలాంటప్పుడు ఈ అడ్డుతెరలు ఎందుకు?

7 వారు జకాత్ ఇవ్వరు.[11] పరలోకాన్ని కూడా తిరస్కరిస్తుంటారు.

الَّذِينَ لَا يُؤْتُونَ الزَّكٰوةَ وَهُمْ بِالْاٰخِرَةِ هُمْ كٰفِرُونَ ⑦

8 నిశ్చయంగా విశ్వసించి, సత్కార్యాలు చేసినవారి కొరకు ఎన్నటికీ అంతంకాని పుణ్యఫలమున్నది.[12]

إِنَّ الَّذِينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ لَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ ⑧

9 (ఓ ప్రవక్తా! వారికి) నువ్వు ఇలా చెప్పు: ఏమిటి, రెండు రోజులలో భూమిని సృష్టించిన వానినే (అల్లాహ్‌ను) మీరు తిరస్కరిస్తారా?[13] ఇతరులను ఆయనకు భాగస్వాములుగా నిలబెడతారా? ఆయనే (వాస్తవానికి) సకల లోకాలకు ప్రభువు సుమా!

قُلْ أَئِنَّكُمْ لَتَكْفُرُونَ بِالَّذِي خَلَقَ الْأَرْضَ فِي يَوْمَيْنِ وَتَجْعَلُونَ لَهُ أَنْدَادًا ۚ ذٰلِكَ رَبُّ الْعٰلَمِينَ ⑨

అంతరాలెందుకు? నేను మీకు అందజేసే సందేశం కూడా మానవ బుద్ధిజ్ఞానాలకు మింగుడుపడనిది కాదు. మానవ నైజం వాంఛించే ధర్మాన్నే నేను మీకు బోధపరుస్తున్నాను. అలాంటప్పుడు మీరెందుకు ముఖం త్రిప్పుకుంటున్నారు?

11. ఈ సూరా మక్కాలో అవతరించింది. అప్పటికి జకాత్ ఆజ్ఞ రాలేదు. మదీనాకు వలసపోయిన మరుసటి సంవత్సరం 'జకాత్' ఆదేశం వచ్చింది. అందువల్ల ఈ ఆయతులో చెప్పబడిన 'జకాత్'ను సాధారణ దానధర్మాల భావంలో తీసుకోవాలి. ఈ దానధర్మాల గురించి మక్కాలో ఉన్నప్పుడు కూడా ముస్లింలకు పదే పదే చెప్పబడేది. ఆ మాటకొస్తే తొల్దొలి రోజుల్లో (మక్కాలో) నమాజ్ కూడా ఉదయం పూట, సాయంత్రం పూట మాత్రమే ఉండేది. ప్రవక్త వారి మేరాజ్ (గగన యాత్ర) సందర్భంగానే రోజుకు ఐదు పూటల నమాజు ఆదేశం అందింది. లేక ఈ ఆయతులో జకాత్ అనే పదం 'కలిమయె షహాదత్' (సాక్ష్య వచనం) నేపథ్యంలో కూడా ప్రయోగించబడి ఉండవచ్చు. ఎందుకంటే జకాత్ అన్న పదానికి 'ప్రక్షాళనం' అనే అర్థం కూడా ఉంది. ఈ సాక్ష్య వచనం వల్ల మనిషి ఆంతర్యం షిర్క్ కాలుష్యం నుండి ప్రక్షాళనం అయ్యే అవకాశముంటుంది (ఇబ్నె కసీర్).

12. అంటే ఎన్నటికీ క్షీణించని పుణ్యఫలం అన్నమాట! హూద్ సూరాలోని 108వ ఆయతులో కూడా ఎన్నటికీ తరిగిపోని అనుగ్రహాలు ప్రాప్తిస్తాయి అని చెప్పబడింది.

13. "భూమ్యాకాశాలను అల్లాహ్ ఆరు రోజులలో సృష్టించాడ"ని దివ్య ఖుర్‌ఆన్‌లో అనేకచోట్ల చెప్పబడింది. వాటి వివరాలు ఈ ఆయతులో ఇలా తెలుపబడ్డాయి – భూమిని రెండు రోజులలో చేశానని చెప్పాడు. అంటే ఆదివారం, సోమవారం అన్న

10 మరి ఆయనే భూమిలో, దానిపై నుంచి పర్వతాలను పాతిపెట్టాడు.[14] అందులో శుభాన్ని పొందుపరిచాడు.[15] అందులో (నివసించే వారికొరకు) ఆహార పదార్థాలను కూడా తగు మోతాదులో సమకూర్చాడు.[16] ఇదంతా (కేవలం)

وَجَعَلَ فِيهَا رَوَاسِيَ مِن فَوۡقِهَا وَبَٰرَكَ فِيهَا وَقَدَّرَ فِيهَآ

మాట! అన్ నాజియాత్ సూరా (30వ ఆయత్)లో **'వల్ అర్జ బాద జాలిక దహాహా'** అని అనటాన్ని బట్టి ఆకాశ నిర్మాణం తర్వాతే భూమిని ఏర్పరచాడని అవగతం అవుతోంది. కాని ఇక్కడ మాత్రం ఆకాశ నిర్మాణానికి ముందే భూమండలం సృజన గురించి ప్రస్తావించబడింది. దీనిపై హజ్రత్ ఇబ్నె అబ్బాస్ (రజిఅన్) ఇలా వ్యాఖ్యానించారు: 'సృష్టించటం' వేరు 'పరచటం' (లేక సానుకూలంగా మలచటం) వేరు. **'దహాహా'** అంటే పరచటం, విస్తరింపజేయటం అనే అర్థాలు వస్తాయి. వాస్తవానికి ఆకాశ నిర్మాణం కన్నా ముందే భూమండలం నిర్మించబడింది. ఈ ఆయతులో కూడా అదే చెప్పబడింది. **'దహాహా'** అనే పదం ద్వారా భూమిని నివాసయోగ్యంగా చేశాడనే భావం వస్తుంది. అంటే అందులో జల ఒనరులను ఉంచటం, వ్యవసాయానికి అనువైనదిగా చేయటం, ఖనిజ సంపదలను ప్రోదిచేయటం, చమురు నిక్షేపాలను భద్రపరచటం, కొండలు గుట్టల ద్వారా నేలకు స్థిరత్వాన్ని చేకూర్చటం – ఇత్యాదివన్నీ **'దహాహా'** లోకి వస్తాయి. ఈ 'ప్రక్రియ' మాత్రం ఆకాశాల నిర్మాణం తర్వాత, మిగిలిన రెండ్రోజుల్లో పూర్తయింది. ఈ విధంగా భూమండల సృష్టికి రెండ్రోజులు, భూమిలోని సమస్త అవసరాలను సమకూర్చటానికి మరో రెండ్రోజులు – మొత్తం నాలుగు రోజుల సమయం పట్టింది. (సహీహ్ బుఖారీ – హామీమ్ సజ్దహ్ సూరా వ్యాఖ్యానం).

14. అంటే పర్వతాలను భూమి లోపలినుంచే సృజించి, వాటిని భూమిపైన పాతేశాడు. భూమి అటూ ఇటూ ఒరిగిపోకుండా – స్థిరంగా – ఉండేటందుకు ఆయన ఈ వ్యవస్థను ఏర్పరచాడు.

15. ఇక్కడ శుభం (బరకత్) అంటే జల ఒనరులు, రకరకాల ఆహార వస్తువులు, పండ్లు ఫలాదులు, ఖనిజాలు, చమురు నిల్వలు అని భావం. వీటన్నింటినీ కలిపి ఇక్కడ 'శుభం' అని అనటం జరిగింది.

16. అంటే భూమండలంపై నివసించే ప్రాణులన్నింటికీ కావలసిన 'ఆహారం' ఇక్కడ బందోబస్తు చేయబడింది. ఈ 'బందోబస్తు' అపూర్వమైనది. అద్భుతమైనది. దాన్ని మాటల్లో వర్ణించటం ఎవరి తరమూ కాదు. దానికి అక్షరరూపం ఇవ్వటం కూడా అసాధ్యమే. ప్రపంచంలోని ఏ కేలక్కులేటర్ కూడా వాటిని మదించి లెక్కచెప్పజాలదు.

నాలుగు రోజుల్లో అయిపోయింది.[17] ఇది అడిగేవారికి తగిన విధంగా ఉంది.[18]

اَقۡوَاتَهَا فِیۡۤ اَرۡبَعَةِ اَیَّامٍ ؕ سَوَآءً لِّلسَّآئِلِیۡنَ ﴿۱۰﴾

11 తరువాత ఆయన పొగ(మాదిరి)గా ఉన్న ఆకాశం వైపు దృష్టిని మరల్చాడు. మరి దానినీ, భూమినీ ఉద్దేశించి, "మీకు ఇష్టం ఉన్నాసరే, ఇష్టం లేకున్నాసరే (ఉనికిలోకి) వచ్చేయండి"[19] అన్నాడు. "మేము ఇష్టపూర్వకంగా వచ్చేశాము" అని అవి పలికాయి.

ثُمَّ اسۡتَوٰۤی اِلَی السَّمَآءِ وَ هِیَ دُخَانٌ فَقَالَ لَهَا وَ لِلۡاَرۡضِ ائۡتِیَا طَوۡعًا اَوۡ کَرۡهًا ؕ قَالَتَاۤ اَتَیۡنَا طَآئِعِیۡنَ ﴿۱۱﴾

12 అంతే! రెండు రోజులలో సప్తాకాశాలను చేసేశాడు. ప్రతి ఆకాశంలోనూ తగిన ఆదేశాలతో కూడుకున్న 'వహీ'ని

فَقَضٰهُنَّ سَبۡعَ سَمٰوَاتٍ فِیۡ یَوۡمَیۡنِ وَ اَوۡحٰی فِیۡ کُلِّ سَمَآءٍ اَمۡرَهَا

మరో విశేషమేమిటంటే ఒక్కో ప్రాంతంలోని నేలలో ఒక్కో రకమైన సంపదలున్నాయి. అవి అక్కడి ప్రజల అవసరాలకు, అక్కడి వాతావరణానికి అనుగుణంగా ఉన్నాయి. ఆయా ప్రజల జీవన ప్రమాణాలు, వారి వ్యాపారాలు, వృత్తులు వాటితోనే ముడిపడి ఉంటాయి. ఇది అమోఘం!

17. అంటే భూమండల 'సృష్టి' కొరకు రెండు రోజులు, 'వ్యవస్థీకరణ' కోసం మరో రెండు రోజులు కలిపి మొత్తం నాలుగు రోజులవుతాయి. ఈ నాలుగు రోజుల్లో ఏది ఎక్కడుండాలో, ఎలా ఉండాలో అంతా సరిదిద్దటం జరిగింది.

18. **'సవాఅన్'** (سَوَآءً) అంటే సరిగ్గా నాల్గురోజులన్న భావం అక్కడ సరిపోతుంది. దీని మతలబు ఏమిటంటే ఎవరయినా ఈ విషయం గురించి అడిగితే సరిగ్గా నాలుగు రోజుల్లో ఇదంతా పూర్తయిందని చెప్పండి. లేక ప్రశ్నించే వారికి తగిన జవాబు అన్న అర్థం కూడా వస్తుంది.

19. ఇది (ఉనికిలోకి) రావటం అసలెలా జరిగింది? అన్నది కూడా వర్ణనాతీతమే. అవి రెండూ కూడా (ఆకాశం, భూమి) దేవుడు ఆజ్ఞాపించిన విధంగానే ఆయన సమక్షంలో హాజరయ్యాయి.

మరికొంతమంది దీనికి చెప్పిన భాష్యం ఇలా వుంది: 'నేను చెప్పినట్లు వినండి' అని దేవుడాదేశించగానే 'చిత్తం' అంటూ అవి వచ్చేశాయి. అప్పుడు అల్లాహ్ ఆకాశాన్ని ఉద్దేశించి 'సూర్యచంద్రులను, నక్షత్రాలను వెలికితియ్యి' అని ఆజ్ఞాపించాడు. భూమితో, 'నదీనదాలను, పండ్లు ఫలాలను వెలికితియ్యి' అని ఆదేశించాడు (ఇబ్నె కసీర్). మీరిరువురూ ఉనికిలోకి రండి అన్న భావం కూడా వస్తుంది.

وَزَيَّنَّا السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِمَصَابِيحَ وَحِفْظًا ۚ ذَٰلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ
الْعَلِيمِ ﴿١٢﴾

పంపాడు.[20] ఇంకా మేము సమీప ఆకాశాన్ని (క్రింది ఆకాశాన్ని) దీపాలతో ముస్తాబు చేశాము. (వాటిద్వారా) దాన్ని సురక్షితమైనదిగా చేశాము.[21] ఇదంతా సర్వాధిక్యుడు, జ్ఞానసంపన్నుడైన అల్లాహ్ నియామకం.

فَإِنْ أَعْرَضُوا فَقُلْ أَنذَرْتُكُمْ صَاعِقَةً مِّثْلَ صَاعِقَةِ
عَادٍ وَثَمُودَ ﴿١٣﴾

13 అప్పటికీ వాళ్ళు గనక వైముఖ్యాన్ని ప్రదర్శిస్తే వారికీవిధంగా చెప్పేయ్ : “ఆద్ సమూద్ జాతులపై అకస్మాత్తుగా విరుచుకుపడినటువంటి విపత్తు గురించి నేను మిమ్మల్ని హెచ్చరిస్తున్నాను.”

إِذْ جَاءَتْهُمُ الرُّسُلُ مِن بَيْنِ أَيْدِيهِمْ وَمِنْ خَلْفِهِمْ
أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ ۖ قَالُوا لَوْ شَاءَ رَبُّنَا لَأَنزَلَ مَلَائِكَةً
فَإِنَّا بِمَا أُرْسِلْتُم بِهِ كَافِرُونَ ﴿١٤﴾

14 ప్రవక్తలు వారి దగ్గరకు వారి ముందు వైపు నుంచీ, వెనుక వైపునుంచీ వచ్చి “మీరు అల్లాహ్‌ను తప్ప మరొకరిని ఆరాధించకండి” అని చెప్పినపుడు, “మా ప్రభువు గనక కోరితే, ఆయన (తన) దూతలనే పంపి ఉండేవాడు. అందుకే మీకు ఇచ్చి పంపబడిన దానిని మేము త్రోసిపుచ్చుతున్నాం” అని చెప్పారు.[22]

فَأَمَّا عَادٌ فَاسْتَكْبَرُوا فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَقَالُوا

15 ఆద్ (జాతి వారి) విషయానికి వస్తే, వారు ఏ హక్కూ లేకుండానే భువిలో చెలరేగి పోయారు. “బలపరాక్రమాలలో

20. అంటే – స్వయంగా ఆకాశాలకు లేక అక్కడ ఉండే దైవదూతలకు కొన్ని నిర్దేశిక నియమాలను సూచించి, వాటికి కట్టుబడి ఉండాలని శాసించాడు.

21. అంటే – షైతానుల బారినుంచి ఈ ఆకాశాన్ని కాపాడాడు. ఈ దీపాల (నక్షత్రాల) మరో ఉద్దేశం ప్రజలు మార్గాన్ని (దిశను) తెలుసుకోగలగటానికి ఉపయోగపడటం. అన్ నహ్ల్ సూరా 16వ ఆయతు ద్వారా కూడా ఈ విషయం రూఢీ అవుతోంది.

22. మీరు కూడా మాలాంటి మనుషులే. కాబట్టి మేము మిమ్మల్ని దైవప్రవక్తలుగా అంగీకరించేది లేదు. తన ప్రవక్తగా చేసి పంపాలనుకుంటే దేవుడు దైవదూతలనే ప్రవక్తలుగా ఎంపికచేసి ఉండేవాడు. ఆయన మనలాంటి మనుషులను ప్రవక్తగా ఎందుకు ఎన్నుకుంటాడు? అన్నది వారి మాటల ఆంతర్యం.

مَنۡ اَشَدُّ مِنَّا قُوَّةً ؕ اَوَلَمۡ يَرَوۡا اَنَّ اللّٰهَ الَّذِىۡ خَلَقَهُمۡ هُوَ اَشَدُّ مِنۡهُمۡ قُوَّةً ؕ وَكَانُوۡا بِاٰيٰتِنَا يَجۡحَدُوۡنَ ﴿۱۵﴾

మాకన్నా మొనగాడెవడున్నాడు?'[23] అంటూ (బీరాలు) పలికారు. ఏమిటి, తమను పుట్టించిన అల్లాహ్ తమ కన్నా ఎంతో బలవంతుడన్న సంగతి వారికి స్ఫురించలేదా?[24] (కడదాకా) వారు మా ఆయతులను తిరస్కరిస్తూనే ఉండే వారు.[25]

فَاَرۡسَلۡنَا عَلَيۡهِمۡ رِيۡحًا صَرۡصَرًا فِىۡۤ اَيَّامٍ نَّحِسَاتٍ لِّنُذِيۡقَهُمۡ

16 ఎట్టకేలకు మేము వారికి, ప్రాపంచిక జీవితంలోనే అవమానకరమైన శిక్షను రుచి చూపించటానికి – దుర్దినాలలో[26] వారిపై భయంకరమైన ఓ పెనుగాలిని[27] పంపాము. పరలోక శిక్ష ఇంతకన్నా

23. అలా చెప్పటంలో వారి అంతరంగం ఏమిటంటే, ఒకవేళ తమపై దైవాగ్రహం వచ్చిపడినా, దాన్ని అడ్డుకునే శక్తి తమకుందని, తాము ఆజానుబాహులమని, కండబలం ఉన్నవారమని గర్వపడేవారు. దైవప్రవక్త హజ్రత్ హూద్ (అలైహిస్సలాం) వారివద్దకు వచ్చి, దైవశిక్ష గురించి భయపెట్టినప్పుడు వారు చెప్పిన మాటలివి.

24. అంటే, వారికి ఉనికిని ప్రసాదించినది గాకుండా, వారికి ఈ శక్తియుక్తులను ప్రదానం చేసిన సృష్టికర్తను కూడా వీళ్లు మించిపోయారా ఏమి? మిమ్మల్ని ప్రభవింపజేసిన పిదప ఆ దేవుడు బలహీనుడై పోయాడనుకున్నారా? ముమ్మాటికీ కాదు.

25. అంటే మేము దైవప్రవక్తలకు ఇచ్చి పంపిన మహిమలను, లేదా దైవప్రవక్తలు తీసుకువచ్చిన స్పష్టమైన నిదర్శనాలను లేదా విశ్వవ్యవస్థలో సర్వవ్యాప్తమై ఉన్న మా సూచనలను వారు త్రోసిపుచ్చేవారు.

26. **'నహిసాతున్'** (نَّحِسَاتٍ) అనే పదాన్ని ఇక్కడ దుర్దినాలు, అశుభమైన రోజులు అన్న భావంలో తీసుకోవటం జరిగింది. కొంతమంది 'నిరంతరంగా' అని కూడా అనువదించారు. ఎందుకంటే ఆ గాలి నిరంతరం ఏడు రాత్రులు, ఎనిమిది పగళ్లూ వీస్తూ ఉండింది. మొత్తానికి దీని మతలబు ఏమిటంటే ఆ తుఫాను దినాలు వారి పాలిట దుర్దినాలుగా పరిణమించాయి. వారి విషయంలో గడ్డు రోజులుగా రూఢీ అయినాయి. అంతేగాని యదార్థానికి ఏ దినం కూడా 'దుర్దినం' అయి ఉండదు.

27. **'సర్సరన్'** (صَرۡصَرًا) అనే పదం **'సుర్రతున్'** (శబ్దం) నుంచి వచ్చింది. అంటే ఆ పెనుగాలిలో భయంకరమైన శబ్దం కూడా ఉంది. గాలి ప్రచండవేగంతో వీచింది.

عَذَابَ الْخِزْيِ فِي الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا وَلَعَذَابُ الْاٰخِرَةِ اَخْزٰى وَهُمْ لَا يُنْصَرُوْنَ ﴿١٦﴾

పరాభవంతో కూడుకున్నది సుమా! మరి (అక్కడ) వారికెలాంటి సహాయమూ అందదు.

وَاَمَّا ثَمُوْدُ فَهَدَيْنٰهُمْ فَاسْتَحَبُّوا الْعَمٰى عَلَى الْهُدٰى فَاَخَذَتْهُمْ صٰعِقَةُ الْعَذَابِ الْهُوْنِ بِمَا كَانُوْا يَكْسِبُوْنَ ﴿١٧﴾

17 ఇకపోతే సమూద్ (జాతి) వారు; మేము వారికి కూడా సన్మార్గం చూపించాము.[28] అయినప్పటికీ వారు మార్గదర్శనంపై అంధత్వానికే ప్రాధాన్యత ఇచ్చారు.[29] మరి వారి దురాగతాలకు బదులుగా వారిని (నిలువెల్లా) అవమానకరమైన శిక్ష యొక్క గర్జన కబళించింది.[30]

وَنَجَّيْنَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَكَانُوْا يَتَّقُوْنَ ﴿١٨﴾

18 మరయితే విశ్వాసులను, భక్తిపరాయణులను మాత్రం మేము (ఆ విపత్తు నుంచి) కాపాడాము.

وَيَوْمَ يُحْشَرُ اَعْدَاۤءُ اللّٰهِ اِلَى النَّارِ فَهُمْ يُوْزَعُوْنَ ﴿١٩﴾

19 ఏ రోజున అల్లాహ్ విరోధులు నరకాగ్ని వైపుకు సమీకరించబడతారో,[31]

దాంతో ఆ నగరం అతలా కుతలమై పోయింది. అవి తీవ్రమైన శీతల పవనాలని మరి కొందరు అభిప్రాయపడ్డారు. కాదు, అది అగ్నిలా కాల్చివేసే వేడిగాలి అని ఇంకా కొంతమంది భాష్యం చెప్పారు. ఆ గాలిలో ఈ హానికర గుణాలన్నీ ఉండి ఉండవచ్చని ఇమామ్ ఇబ్నె కసీర్ సమన్వయపరిచారు.

28. అంటే వారిని ఏకదైవారాధన వైపుకు పిలిచాము. దేవుని ఏకత్వాన్ని నిరూపించే నిదర్శనాలను చూపాము. వారి వద్దకు ప్రవక్తగా ఏతెంచిన హజ్రత్ సాలెహ్ (అలైహిస్సలాం) అహర్నిశలూ వారి సంస్కరణ కోసం పాటుపడ్డారు.

29. అంటే అంధులుగా ఉండిపోవటానికి ఇష్టపడ్డారన్నమాట! ఆఖరికి వారు, దైవనిదర్శనంగా సృష్టించబడిన ఒంటెను సయితం దారుణంగా చంపేశారు.

30. భయంకరమైన ఆపదను **'సాయిఖతు'** (صٰعِقَةُ) గా వ్యవహరిస్తారు. ఈ ఆపద వారిపై ఆకాశ గర్జన, భూకంపం రూపంలో వచ్చింది. దాంతో అత్యంత అవమానకరమైన రీతిలో వారి కథ ముగిసింది.

31. అంటే – దైవవిరోధులందరినీ నరకపు దైవదూతలు ఒకచోట సమావేశపరచే ఆనాటి పరిస్థితిని కాస్త ఊహించుకోండి అని దీని భావం. అప్పుడు మొదటి నుంచి ఆఖరివరకు నేరస్తులంతా ఒకచోట చేర్చబడతారు.

అప్పుడు వారంతా (పలు సమూహాలుగా) విడగొట్టబడతారు.[32]

20 ఆ విధంగా వారు నరకాగ్నికి చాలా సమీపంలోకి రాగానే వారి చెవులు, వారి కళ్లు, వారి చర్మాలు సయితం వారు చేస్తూ ఉండిన పనుల గురించి సాక్ష్య మిస్తాయి.[33]

حَتّٰٓى اِذَا مَا جَآءُوْهَا شَهِدَ عَلَيْهِمْ سَمْعُهُمْ وَاَبْصَارُهُمْ وَجُلُوْدُهُمْ بِمَا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ﴿٢٠﴾

21 "మీరు మాకు వ్యతిరేకంగా ఎందుకు సాక్ష్యమిచ్చారు?"[34] అని వారు తమ చర్మాలనుద్దేశించి అడుగుతారు. "అన్ని వస్తువులకూ మాట్లాడేశక్తిని ఇచ్చిన అల్లాహ్‌యే మాకూ మాట్లాడే శక్తిని ప్రసాదించాడు. ఆయనే మిమ్మల్ని తొలిసారి పుట్టించాడు. మరి ఆయన వైపునకే మీరంతా మరలించబడతారు"[35] అని సమాధానమిస్తాయి.

وَقَالُوْا لِجُلُوْدِهِمْ لِمَ شَهِدْتُّمْ عَلَيْنَا ۗ قَالُوْٓا اَنْطَقَنَا اللّٰهُ الَّذِيْٓ اَنْطَقَ كُلَّ شَيْءٍ وَّهُوَ خَلَقَكُمْ اَوَّلَ مَرَّةٍ وَّاِلَيْهِ تُرْجَعُوْنَ ﴿٢١﴾

32. అంటే అక్కడ వచ్చేవారిని – ఒక్కొక్కరినీ – ఆపి అందరినీ కూడగట్టడం జరుగుతుంది (ఫత్‌హుల్ ఖదీర్). మరిన్ని వివరాల కోసం నమల్ సూరా 17వ ఆయతుకు ఇవ్వబడిన పాద సూచికను చూడండి.

33. తామెన్నడూ 'షిర్క్' చేయలేదని, అవిధేయతకు పాల్పడలేదని వారు అబద్ధం చెప్పినప్పుడు దేవుడు నోళ్లను మూయించి, వారిపై వారి శరీరావయవాలనే సాక్ష్యంగా పెడతాడు. అప్పుడు ఆ అవయవాలు పూసగుచ్చినట్లుగా వారి అకృత్యాలను గురించి వివరిస్తాయి. మనిషి పంచేంద్రియాలలో రెండింటి (చెవులు, కళ్లు) ప్రస్తావన ఇక్కడ వచ్చింది. మూడోది చర్మం. అది కూడా ఆస్వాదనా శక్తి కలిగినదే. మిగతా రెండింటిని ఇక్కడ పేర్కొనలేదు. ఎందుకంటే అవి (వాసనచూసే, రుచి చూసేవి) కూడా 'చర్మం'లోకి వచ్చేస్తాయి (ఫత్‌హుల్ ఖదీర్).

34. తమ శరీరావయవాలే తమకు వ్యతిరేకంగా సాక్ష్యమివ్వటంతో వారు ఆశ్చర్యానికి గురవుతారు. వారికి వాటిపై ఎక్కడలేని కోపం కూడా వస్తుంది. ఆ కోపాన్ని వారు ఈవిధంగా వ్యక్తపరుస్తారన్నమాట!

35. ఈ పలుకు అల్లాహ్‌ది అని కొందరు అభిప్రాయపడగా; "కాదు, ఇది కూడా మానవ

22 “మీరు రహస్యంగా (చెడుపనులకు) పాల్పడుతున్నప్పుడు మీ చెవులు, మీ కళ్లు, మీ చర్మాలు మీకు వ్యతిరేకంగా సాక్ష్య మిస్తాయన్న ఆలోచన మీకు ఉండేది కాదు.[36] పైగా మీరు చేసే చాలా పనులు అల్లాహ్‌కు కూడా తెలియవని[37] అనుకునేవారు.”

وَمَا كُنتُمْ تَسْتَتِرُونَ أَن يَشْهَدَ عَلَيْكُمْ سَمْعُكُمْ وَلَا أَبْصَارُكُمْ وَلَا جُلُودُكُمْ وَلَٰكِن ظَنَنتُمْ أَنَّ اللَّهَ لَا يَعْلَمُ كَثِيرًا مِّمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٢٢﴾

23 “మీ ప్రభువు గురించి మీరు చేసిన ఈ దురాలోచనే మిమ్మల్ని సర్వనాశనం చేసింది.[38] చివరకు మీరు ఘోర నష్టానికి గురయ్యారు.”

وَذَٰلِكُمْ ظَنُّكُمُ الَّذِي ظَنَنتُم بِرَبِّكُمْ أَرْدَاكُمْ فَأَصْبَحْتُم مِّنَ الْخَاسِرِينَ ﴿٢٣﴾

చర్మాలు చెప్పేదే” అని మరి కొందరు వ్యాఖ్యానించారు. ప్రళయదినాన మానవ అవయవాలు సాక్ష్యమిస్తాయనే విషయం ఇంతకుముందు నూర్ సూరా 42వ వచనంలో, యాసీన్ సూరా 65వ వచనంలో కూడా వచ్చింది. ప్రామాణిక హదీసుల లోనూ దీని ప్రస్తావన వచ్చింది. ఉదాహరణకు : దైవాజ్ఞపై మనిషి శరీరావయవాలు అతనికి వ్యతిరేకంగా ఏకరువు పెట్టినప్పుడు, “మీరు నాశనమవుగాక! నేనింతకాలంగా ప్రాకులాడింది, దెబ్బలాడింది మీ కోసమే కదా! (ఇప్పుడు మీరు నాకే ఎసరు పెడతారా?!) అని మనిషి అంటాడు (సహీహ్ ముస్లిం – కితాబుజ్జుహ్ద్). ఈ ఉల్లేఖనం లోనే ఇంకా ఇలా అనబడింది : “నేను నా ఆత్మ ఇచ్చే సాక్ష్యాన్ని తప్ప మరెవరి సాక్ష్యాన్ని కూడా ఒప్పుకోను” అంటాడు మనిషి. అప్పుడు అల్లాహ్, “ఏమిటి? నేను, నా దూతలైన కిరామన్ కాతిబీన్‌లు సాక్ష్యంగా సరిపోమా?” అనంటాడు. ఆ తరువాత అతని నోటికి తాళం వేయబడుతుంది. ఆ తరువాత అతని శరీరావయవాలకు మాట్లాడే అనుమతి ఇవ్వబడుతుంది.

36. అంటే – మీరు పాపకార్యాలకు పాల్పడుతూ జనుల కంట పడకుండా జాగ్రత్తపడేవారు. కాని మీ శరీరావయవాలు మీకు వ్యతిరేకంగా సాక్ష్యమిస్తాయన్న భయమే మీకు బొత్తిగా ఉండేది కాదు. పరలోక దినంపై విశ్వాసం లేని కారణంగానే మీరీ విధంగా బరితెగించిపోయారు.

37. మీ ప్రభువు విషయంలో మీ ఆలోచనలు సవ్యమైన దిశలో సాగి ఉంటే ఈ దురవస్థ దాపురించేదే కాదు.

38. మీ దురాగతాలలో చాలా వాటి గురించి అల్లాహ్‌కు తెలిసి ఉండదన్న మీ తప్పుడు అంచనాలే మీ కొంపముంచాయి. ఈ తప్పుడు అంచనాలే మిమ్మల్ని నిర్భయుల్ని చేశాయి. పెద్ద పెద్ద పాపాలు చేస్తూ కూడా మీరు దైవానికి భయపడలేదు. ఈ

فَاِنۡ يَّصۡبِرُوۡا فَالنَّارُ مَثۡوًى لَّهُمۡ‌ ۚ وَاِنۡ يَّسۡتَعۡتِبُوۡا فَمَا هُمۡ مِّنَ الۡمُعۡتَبِيۡنَ ﴿۲۴﴾

24 ఈ స్థితిలో వీరు ఓర్పు వహించినా (వహించకపోయినా), నరకాగ్నే వారి నివాసం. ఒకవేళ వారు క్షమాభిక్ష కోసం అర్థించినా క్షమించబడరు.[39]

وَقَيَّضۡنَا لَهُمۡ قُرَنَآءَ فَزَيَّنُوۡا لَهُمۡ مَّا بَيۡنَ اَيۡدِيۡهِمۡ وَمَا خَلۡفَهُمۡ وَحَقَّ عَلَيۡهِمُ الۡقَوۡلُ فِىۡۤ اُمَمٍ قَدۡ خَلَتۡ مِنۡ قَبۡلِهِمۡ مِّنَ الۡجِنِّ وَالۡاِنۡسِ‌ۚ اِنَّهُمۡ كَانُوۡا خٰسِرِيۡنَ ﴿۲۵﴾

25 మేము వారి వెంట కొందరు సహవాసులను నియమించాము. వారేమో వీరికి ముందూ వెనుకా ఉన్న వీరి కర్మలను అందమైనవిగా కనిపించేలా చేశారు.[40] వీరికి పూర్వం గతించిన జిన్నాతుల, మానవ జాతుల విషయంలో ఖరారైన అల్లాహ్ వాక్కే వీరి విషయంలో కూడా జరిగింది. నిశ్చయంగా వీరు నష్టపోయిన వారయ్యారు.

ఆయతుల అవతరణ వెనుక ఒక సంఘటన జరిగింది. హజ్రత్ అబ్దుల్లా బిన్ మస్‌వూద్ (రజి) కథనం ప్రకారం కాబా గృహం వద్ద కురైష్, సఖఫీ తెగలకు చెందిన ముగ్గురు వ్యక్తులు సమావేశమయ్యారు. వారు భారీ మనుషులే. కాని బుర్ర తక్కువ. వారిలో ఒకడు "అల్లాహ్ మా మాటల్ని వింటాడంటావా?" అనన్నాడు. "బిగ్గరగా మాట్లాడు కున్నవి వింటాడు. నెమ్మదిగా చెప్పుకున్నవి వినలేడు" అని రెండవ వాడన్నాడు. "అతడు మేము బిగ్గరగా చెప్పుకున్నవి వినగలిగినప్పుడు మెల్లగా చెప్పుకున్నవి కూడా తప్పకుండా వింటాడ"ని ఇంకొకడు అభిప్రాయపడ్డాడు. అప్పుడు ఈ సూరాలోని 22వ ఆయతు అవతరించింది (సహీహ్ బుఖారీ – హామీమ్ సజ్దహ్ సూరా వ్యాఖ్యానం).

39. ఈ ఆయతుకు మరో భావానువాదం ఈ విధంగా చేయబడింది : "వారు దైవానికి ఎలాగో సర్దిచెప్పి స్వర్గానికి పోవటానికి ప్రయత్నించినా వారి ప్రయత్నం ఫలించదు" (ఐసరుత్తఫాసీర్, ఫత్‌హుల్ ఖదీర్). ఇంకొక భావానువాదం ప్రకారం: వారు ప్రపం చానికి మరోసారి పంపించమని ప్రాధేయపడతారు. కాని వారి కోరిక ఆమోదించ బడదు (ఇబ్నె జరీర్ తబ్రీ). అంటే, వారు తమ శాశ్వత నివాస స్థలమైన నరకానికి ఆహుతి అవుతారు. ఈ యాతనపై వారు ఓపిక పట్టినా ఫలితం శూన్యమే. (ఇహలోక జీవితంలో ఓర్పు వహించే జనులపై ఒక్కోసారి జాలి కలుగుతుంది. కాని పరలోకంలో దానికి ఆస్కారమే ఉండదు). ఏదో ఒకవిధంగా వారు దాన్నుండి బయటపడే ప్రయత్నం చేసినా సఫలీకృతులు కాలేరు.

40. అంటే **'మిథ్య'** కోసం ఉవ్విళ్ళూరే వారి వెనుక తగిలివుండే షైతానులన్నమాట!వారు

26 అవిశ్వాసులు ఇలా అన్నారు : "ఈ ఖుర్ఆన్‌ను అస్సలు వినకండి.[41] (అది పఠించబడినప్పుడు) గోల (గలాటా) చేయండి.[42] బహుశా (అలాగైనా) మీది పైచేయి కావచ్చు."[43]

وَقَالَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا لَا تَسْمَعُوْا لِهٰذَا الْقُرْاٰنِ وَالْغَوْا فِيْهِ لَعَلَّكُمْ تَغْلِبُوْنَ ﴿٢٦﴾

27 కాబట్టి మేము తప్పకుండా ఈ అవిశ్వాసులకు చాలా కఠినమైన శిక్ష రుచి చూపిస్తాము. వారు చేస్తూ ఉండిన పరమ దుష్కార్యాలకు తగిన ప్రతిఫలాన్ని తప్పకుండా ఇస్తాము.[44]

فَلَنُذِيْقَنَّ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا عَذَابًا شَدِيْدًا وَّلَنَجْزِيَنَّهُمْ اَسْوَاَ الَّذِيْ كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ﴿٢٧﴾

జిన్నుల్లోనివారే గాకుండా, మానవ వర్గాల్లో నుంచి కూడా ఉండేవారు. వారు చేసే ఘోరకృత్యాలను చాలా అందమైనవిగా, సముచితమైనవిగా, మనోహరమైనవిగా చేసి చూపేవారు. ఆ విధంగా వారు మార్గవిహీనత అనే ఊబిలో కూరుకుపోయారు. మృత్యువు ఒడిలోకి జారుకునేదాకా వారు ఆ ఊబిలో నుంచి బయటపడలేకపోయారు. ఆ విధంగా వారు శాశ్విత నష్టానికి గురయ్యారు.

41. అవిశ్వాసులు ఒండొకరితో చెప్పుకున్న మాటలివి. కొంతమంది అనువాదకులు **'లా తస్మవూ'** (لَا تَسْمَعُوْا) అనే పదాన్ని, 'అతనికి విధేయత చూపకండి' అన్న భావంలో తీసుకున్నారు.

42. అంటే చాలా బిగ్గరగా మాట్లాడండి. అరవండి. చప్పట్లు చరచండి, ఈలలు వేయండి. అలా చేయటం వల్ల ప్రేక్షకులకు ఖుర్ఆన్ సరిగ్గా వినబడదు. తద్వారా జనులు ఖుర్ఆన్ పట్ల ప్రభావితులు కాకుండా ఉంటారు. ఈ ప్రయత్నం గనక ఫలించిందంటే మీరు గెలిచినట్లే.

43. అంటే – మీరు ప్రతి చోటా ఇలాంటి అడ్డంకులు సృష్టించారంటే, ముహమ్మద్ (స) ప్రజలకు ఖుర్ఆన్‌ను వినిపించే పనిని మానుకోవచ్చు.

44. అంటే – వారి ఆంతర్యాలలో తిష్ఠవేసి ఉన్న అవిశ్వాసం (కుఫ్ర్) కారణంగా వారు చేసే కొన్ని మంచిపనులు కూడా నిష్ఫలం అయిపోతాయి. ఉదాహరణకు : అతిథిమర్యాద, బంధువుల హక్కు ఇవ్వటం, బాటసారుల హక్కు చెల్లించటం లాంటివి నిస్సందేహంగా సత్కార్యాలే. కాని ఈమాన్ భాగ్యానికి దూరమైన కారణంగా వారి సత్కార్యాలు పనికిరాకుండా పోతాయి. కాగా; వారి దుష్కార్యాలకు శిక్ష మాత్రం తప్పకుండా పడుతుంది. దివ్య ఖుర్ఆన్ పఠనాన్ని అడ్డుకునే దుష్కార్యం కూడా వాటిలో ఒకటి.

ذٰلِكَ جَزَآءُ اَعْدَآءِ اللّٰهِ النَّارُ لَهُمْ فِيْهَا دَارُ الْخُلْدِ
جَزَآءًۢ بِمَا كَانُوْا بِاٰيٰتِنَا يَجْحَدُوْنَ ﴿٢٨﴾

28 అల్లాహ్ విరోధులకు శిక్ష(గా లభించ వలసింది) ఈ నరకాగ్నే. అందులో వారి శాశ్వత నివాస గృహం ఉంటుంది. మా ఆయతులను త్రోసిపుచ్చినందుకు (వారికి లభించిన) ప్రతిఫలం ఇది.[45]

وَقَالَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا رَبَّنَآ اَرِنَا الَّذَيْنِ اَضَلّٰنَا مِنَ الْجِنِّ
وَالْاِنْسِ نَجْعَلْهُمَا تَحْتَ اَقْدَامِنَا لِيَكُوْنَا مِنَ الْاَسْفَلِيْنَ ﴿٢٩﴾

29 (అప్పుడు) అవిశ్వాసులు, "మా ప్రభూ! మమ్మల్ని పెడదారి పట్టించిన జిన్నులను, మనుషలను కాస్త చూపించు.[46] వాళ్ళను మేము మా పాదాల క్రింద వేసి, (నరకం లో) అట్టడుగు స్థానానికి పోయేలా తొక్కివేస్తాము"[47] అని విన్నవించుకుంటారు.

45. **'ఆయతులు'** (సూచనలు) అంటే దేవుడు తన ప్రవక్తలపై అవతరింపజేసిన కొన్ని స్పష్టమైన నిదర్శనాలు లేక వారికి ప్రసాదించబడిన మహిమలు లేక జగతిలో సర్వవ్యాప్తమైవున్న అసంఖ్యాకమైన సూచనలు అని భావం. కాని అవిశ్వాసులు వాటన్నింటినీ చూసి కూడా పట్టించుకోవటం లేదు. అందువల్ల వారు విశ్వాస భాగ్యానికి నోచుకోలేకపోయారు.

46. దీన్నిబట్టి బోధపడే ఒక ముఖ్య విషయం ఏమిటంటే ప్రజలను పెడదారి పట్టించేవారిలో కేవలం షైతానులు జిన్నులే కారు, మనుషులు కూడా ఉన్నారు. పైశాచిక ఆలోచనలకు ప్రభావితులైన జనులను వారు అపమార్గం పట్టిస్తూ ఉంటారు. మరికొంతమంది వ్యాఖ్యాతల అభిప్రాయం ప్రకారం ఇక్కడ 'జిన్ను' అంటే ఇబ్లీస్ అని భావం. 'మనిషి' అంటే ఖాబీల్ అని అర్థం. ఎందుకంటే మానవ సముదాయంలో అందరికన్నా ముందు దౌర్జన్యానికి దిగి, తన సోదరుడైన హాబీల్‌ను చంపినది ఇతనే. కాబట్టి హదీసు ప్రకారం ప్రళయదినం వరకూ అన్యాయంగా జరిగే హత్యల పాపంలోని ఒక భాగం ఖాబీల్ ఖాతాలోకి పోతూ ఉంటుంది. ఈ రెండు అభిప్రాయాలలో మేము మటుకు మొదటి అభిప్రాయం వైపునకే మొగ్గుతున్నాము.

47. అంటే, మేము కసితీరా వాళ్లను మా పాదాలతో తొక్కి అవమానపరుస్తాము. నరకవాసులకు తమ నాయకమన్యులపై వచ్చే కోపానికి ఇదొక తార్కాణం మాత్రమే. వాస్తవానికి చూడబోతే ఉభయవర్గాల వారూ నేరస్థులే. ఉభయులూ సమానంగా నరకయాతనను అనుభవించేవారే. ఆ మాటే అల్లాహ్ మరోచోట ఈ విధంగా సెలవిచ్చాడు : "ప్రతి ఒక్కరికీ రెట్టింపు శిక్షే పడుతుంది. కాని అది మీకు తెలియదు." (అల్ ఆరాఫ్ – 38). నరకవాసుల దురవస్థను గురించి చెప్పిన తరువాత అల్లాహ్

30 “మా ప్రభువు అల్లాహ్ మాత్రమే ”[48]
అని పలికి, దానిపై స్థిరంగా ఉన్న[49]
వారివద్దకు దైవదూతలు దిగివచ్చి,[50] (ఇలా
అంటూ ఉంటారు):“మీరు భయపడకండి.
దుఃఖించకండి.[51] మీకు వాగ్దానం చేయ
బడిన స్వర్గలోకపు శుభవార్తను అందు
కోండి.[52]

إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَامُوا تَتَنَزَّلُ عَلَيْهِمُ
الْمَلَائِكَةُ أَلَّا تَخَافُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَأَبْشِرُوا بِالْجَنَّةِ الَّتِي كُنْتُمْ
تُوعَدُونَ ﴿٣٠﴾

31 “ప్రాపంచిక జీవితంలో కూడా మేము
మీ నేస్తాలుగా ఉంటూ వచ్చాము.

نَحْنُ أَوْلِيَاؤُكُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ ۖ وَلَكُمْ فِيهَا

ఇక్కణ్ణుంచి స్వర్గవాసుల అనుగ్రహాలను గురించి ప్రస్తావిస్తున్నాడు. సాధారణంగా దివ్య ఖుర్ఆన్‌లో ఇలాగే ఒకరి తరువాత – వారికి భిన్నంగా వ్యవహరించే ఇంకొకరి ప్రస్తావన పునరావృతం అవుతూ ఉంటుంది. పదే పదే హెచ్చరించటంతోపాటు, సంతోష వార్తలు కూడా ప్రజలకు ఇస్తూ ఉండాలన్నదే దీని ఉద్దేశం.

48. అంటే ఆ అల్లాహ్‌యే ఒకే ఒక్క దేవుడు, సాటిలేనివాడు, ఆయన ప్రభువు, పాలకుడు, పోషకుడు. ఆరాధ్యుడు కూడా ఆయనే. ఒక వైపున ఆయన ప్రభుత్వాన్ని ఒప్పుకుంటూ, మరోవైపు ఆయన దైవత్వంలో ఇతరులకు భాగస్వామ్యం కల్పించటం తగని పని.

49. అంటే గడ్డు పరిస్థితుల్లో కూడా విశ్వాసులు తమ విశ్వాసం (ఈమాన్)పై, ఏకదైవారాధన (తౌహీద్)పై నిలబడి ఉండాలి. ఎట్టి పరిస్థితిలోనూ అటూ ఇటూ మొగ్గకూడదు. విముఖత చూపకూడదు. కొంతమంది ఇక్కడ 'స్థిరత్వం' అనే పదాన్ని చిత్తశుద్ధి, నిజాయితీ అన్న అర్థాల్లో తీసుకున్నారు. అంటే ఒక్కడైన అల్లాహ్ విధేయతకే కట్టుబడి ఉండాలి. ఒకసారి ఒక వ్యక్తి దైవప్రవక్త (సఅసం) సన్నిధికి వచ్చి, 'దైవప్రవక్తా (స)! నాకేదైనా సమగ్రమైన విషయం బోధించండి. ఆ తరువాత నేను ఎవరినీ ఏమీ అడిగే అవసరం రాకూడదు' అని అభ్యర్థించాడు. దానికి ఆయన (స) “నేను అల్లాహ్‌ను విశ్వసించాను అని చెప్పు. ఆ తరువాత ఆ మాటపై గట్టిగా నిలబడు” అని ప్రబోధించారు (సహీహ్ ముస్లిం – కితాబుల్ ఈమాన్).

50. అంటే మరణ సమయంలో దైవదూతలు వారికి ఈ శుభవార్త వినిపిస్తారు. మరి కొంతమంది ప్రకారం మూడు సమయాల్లో దైవదూతలు ఈ శుభవార్తను వినిపిస్తారు – 1. మరణం ఆసన్నమైనపుడు 2. సమాధిలో 3. సమాధి నుంచి తిరిగి లేపబడినపుడు.

51. అంటే పరలోకంలో ఎదురు కానున్న పరిస్థితులను తలచుకొని భయపడండి. ప్రపంచంలో మీరు వదలి వచ్చిన సిరిసంపదలను, సంతానాన్ని గురించి ఖేదపడకండి.

مَا تَشْتَهِيْٓ اَنْفُسُكُمْ وَلَكُمْ فِيْهَا مَا تَدَّعُوْنَ ۝٣١

పరలోకంలో కూడా ఉంటాము.[53] మీ మనసు కోరినదల్లా, మీరు అడిగినదల్లా అందులో మీకు లభిస్తుంది.

نُزُلًا مِّنْ غَفُوْرٍ رَّحِيْمٍ ۝٣٢

32 "క్షమాశీలి, దయాశీలి (అయిన అల్లాహ్) తరఫున లభించే ఆతిథ్యమిది."

وَمَنْ اَحْسَنُ قَوْلًا مِّمَّنْ دَعَآ اِلَى اللّٰهِ وَعَمِلَ صَالِحًا وَّقَالَ
اِنَّنِيْ مِنَ الْمُسْلِمِيْنَ ۝٣٣

33 అల్లాహ్ వైపు (జనులను) పిలుస్తూ, సత్కార్యాలు చేస్తూ 'నేను విధేయుల (ముస్లింల)లో ఒకడను'[54] అని పలికేవాని మాటకంటే మంచిమాట మరెవరిది కాగలదు?

وَلَا تَسْتَوِي الْحَسَنَةُ وَلَا السَّيِّئَةُ ۭ اِدْفَعْ بِالَّتِيْ هِيَ اَحْسَنُ فَاِذَا
الَّذِيْ بَيْنَكَ وَبَيْنَهٗ عَدَاوَةٌ كَاَنَّهٗ وَلِيٌّ حَمِيْمٌ ۝٣٤

34 మంచీ – చెడు (ఎట్టి పరిస్థితిలోనూ) సమానం కాలేవు.[55] (ఓ ప్రవక్తా!) చెడును మంచి ద్వారా తొలగించు. ఆ తరువాత (నువ్వే చూద్దువుగాని), నీకూ – తనకూ మధ్య బద్ధవిరోధం ఉన్న అతను సైతం నీకు ప్రాణస్నేహితుడైపోతాడు.[56]

---

52. ప్రపంచంలో మీకు చేయబడిన స్వర్గం యొక్క శుభవార్తపై ఆనందించండి.

53. ఇది మరొక భరోసా అన్నమాట! ఇవి అల్లాహ్ పలుకులు. మరికొందరి అభిప్రాయం ప్రకారం ఇవి కూడా దైవదూతల పలుకులే. ఎవరు పలికినా మొత్తానికి అవి విశ్వాసుల పాలిట శుభవార్తలే కదా!

54. అంటే జనులను అల్లాహ్ వైపునకు ఆహ్వానించటంతో పాటు తాను స్వయంగా ఆ మార్గాన నడవాలి. ధర్మానికి కట్టుబడి ఉండాలి. దైవాజ్ఞలను పాలించేవాడై ఉండాలి.

55. పైగా ఆ రెంటికీ మధ్య చాలా పెద్ద వ్యత్యాసం ఉంది.

56. దుర్మార్గాన్ని, చెడును మంచితనం ద్వారా ఎదుర్కోవటం అనేది చాలా గొప్ప విషయం. అది ఉత్తమ నైతికతకు ప్రతీక. అంటే – అపకారాన్ని ఉపకారం ద్వారా పారద్రోలటం, కీడును మేలు ద్వారా త్రుంచటం, దౌర్జన్యాన్ని మన్నింపుల వైఖరి ద్వారా నిర్మూలించటం, ఆగ్రహాన్ని నిగ్రహంతో ఆపటం, అసభ్యకరమైన విషయాలను హుందాగా దాటవేయటం, అవాంఛనీయ విషయాలను ఓపికతో ఎదుర్కోవటం – నిస్సందేహంగా

35 అయితే ఈ భాగ్యం సహనశీలురకు మాత్రమే ప్రాప్తిస్తుంది.[57] దీన్ని గొప్ప అదృష్టవంతులు మాత్రమే పొందగలుగుతారు.[58]

وَمَا يُلَقّٰىهَآ اِلَّا الَّذِيْنَ صَبَرُوْا ۚ وَمَا يُلَقّٰىهَآ اِلَّا ذُوْ حَظٍّ عَظِيْمٍ ﴿٣٥﴾

36 ఒకవేళ (ఏ సమయంలోనయినా) షైతాను తరఫున నీకు ఏదయినా దుష్ప్రేరణ కలిగితే అల్లాహ్ శరణు వేడుకో.[59] నిస్సందేహంగా ఆయన అంతా వినేవాడు, అన్నీ తెలిసినవాడు.[60]

وَاِمَّا يَنْزَغَنَّكَ مِنَ الشَّيْطٰنِ نَزْغٌ فَاسْتَعِذْ بِاللّٰهِ ۚ اِنَّهٗ هُوَ السَّمِيْعُ الْعَلِيْمُ ﴿٣٦﴾

37 రేయింబవళ్లూ, సూర్యచంద్రులు కూడా ఆయన (శక్తి) సూచనలలోనివే.[61]

وَمِنْ اٰيٰتِهِ الَّيْلُ وَالنَّهَارُ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ ۚ لَا تَسْجُدُوْا لِلشَّمْسِ

సాహసోపేతమైన కార్యాలు. వీటిమూలంగా శత్రువే మిత్రుడవుతాడు. మీపట్ల అంటీ అంటనట్లుగా ఉండేవాడు మీకు చాలా సన్నిహితుడై పోతాడు. ప్రాణాలు తీయ జూసినవాడే ప్రాణ స్నేహితుడుగా మారిపోతాడు.

57. చెడును మంచి ద్వారా తొలగించేపని మంచి ఫలితాలనిస్తుందన్నది నిజమే. కాని ఈ పనిని అందరూ చేయలేరు. దానికోసం గుండెదిటవు అవసరం. సహనస్థైర్యాలు అవసరం. కోపాన్ని దిగమ్రింగే గుణం అవసరం. అలాంటి సహనమూర్తులకే ఈ భాగ్యం లభిస్తుంది.

58. **'హజ్జిన్ అజీమ్'** (حَظٍّ عَظِيْمٍ) అంటే మహాభాగ్యం, గొప్ప అదృష్టం అని భావం. అంటే 'స్వర్గం' అన్నమాట. పై సుగుణాలు అలవడిన వారు నిజంగానే భాగ్యవంతులు. వారికోసం స్వర్గం రాసిపెట్టి ఉంది.

59. అంటే; షైతాన్ మిమ్మల్ని ధర్మమార్గం నుంచి తప్పించజూసినా, మంచితనంతో దుర్మార్గాన్ని నిర్మూలించే ప్రయత్నంలో అడ్డుతగిలినా మీరు ఆ శాపగ్రస్తుని కీడు నుంచి సురక్షితంగా ఉండేందుకు అల్లాహ్ శరణుకోరాలి.

60. సర్వాన్ని గమనించేవాడు, సర్వం వినేవాడు మాత్రమే తన శరణుకోరే వారికి రక్షణ ఇవ్వగలుగుతాడు. ఇక దీని తరువాత దేవుని ఏకత్వాన్ని, ఆయన పరిపూర్ణ ఆధిపత్యాన్ని చాటిచెప్పే సూచనలు ప్రస్తావించబడ్డాయి.

61. ప్రజలు విశ్రాంతి తీసుకోవటానికి అనువుగా ఉండేలా రాత్రిని చీకటిమయంగా చేయటం, ఉపాధి సముపార్జనలో ఇబ్బంది కలగకుండా ఉండటానికి పగటిని ఉజ్వలంగా చేయటం, మరి ఆ పగలు, రేయి ఒకదాని తరువాత ఒకటి రావటం, కొంతకాలం రేయి పెద్దదిగా ఉంటే, మరికొంత కాలం పగలు పెద్దదిగా ఉండటం,

మీరు సూర్యునికిగానీ, చంద్రునికిగానీ సాష్టాంగప్రణామం (సజ్దా) చేయకండి.[62] నిజంగా మీరు అల్లాహ్ దాస్యం చేసేవారే అయితే వీటన్నింటినీ సృష్టించిన అల్లాహ్‌కు సాష్టాంగపడండి.[63]

وَلَا لِلْقَمَرِ وَاسْجُدُوا لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَهُنَّ إِنْ كُنْتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ ﴿٣٧﴾

38 అయినప్పటికీ వారు గనక అహం కారంతో హఠం చేస్తే (చేయనివ్వు) నీ ప్రభువు దగ్గర ఉన్నవారు (దైవదూతలు) అహోరాత్రులు ఆయన పవిత్రతను కొనియాడుతున్నారు. (ఈ పనిలో ఎన్నటికీ) వారు విసిగిపోరు.

فَإِنِ اسْتَكْبَرُوا فَالَّذِينَ عِنْدَ رَبِّكَ يُسَبِّحُونَ لَهُ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَهُمْ لَا يَسْأَمُونَ ﴿٣٨﴾ السجدة ۱۱

39 ఆయన శక్తిసూచనలలో మరొక టేమిటంటే నేల అణగి మణగి ఉండటాన్ని నువ్వు చూస్తావు.[64] మరి దానిపై మేము వర్షం కురిపించగానే అది చిగురిస్తూ, ఉబికి వస్తుంది.[65] ఈ నేలను బ్రతికిం చిన వాడే నిస్సందేహంగా మృతులను

وَمِنْ آيَاتِهِ أَنَّكَ تَرَى الْأَرْضَ خَاشِعَةً فَإِذَا أَنْزَلْنَا عَلَيْهَا الْمَاءَ اهْتَزَّتْ وَرَبَتْ إِنَّ الَّذِي أَحْيَاهَا لَمُحْيِي الْمَوْتَىٰ إِنَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٣٩﴾

అలాగే సూర్యచంద్రులు తమ తమ కక్ష్యల్లో ఉండి యథావిధిగా పనిచేస్తూ ఉండటం, అవి పరస్పరం ఘర్షణ పడకుండా సాగిపోవటం – ***ఇదంతా సూచించేదేమిటి? వీటి వెనుక ఓ గొప్ప ప్రణాళికా రచయిత ఉన్నాడు.*** ఆయనే ఇదంతా సక్రమంగా – తన వ్యూహరచన ప్రకారం – నడుపుతున్నాడు. ఆయన సాటిలేనివాడు. ఈ విశ్వవ్యవస్థలో ఆయన అధికారమే తిరుగులేనిది. ఈ సార్వభౌమాధికారం ఒక్కడైన ఆయన చేతిలో గాకుండా అనేకమంది చేతుల్లో గనక ఉంటే ఈ వ్యవస్థ ఇంత పకడ్బందీగా, సాఫీగా సాగేదికాదు.

62. ఎందుకంటే అవి కూడా మీలాగే ఒకరిచేత సృష్టించబడినవే. అంతేగాని అవి సృష్టికర్తలు కావు. ఈ సృష్టిప్రక్రియలో ఎవరూ దైవానికి సహవర్తులు కారు.

63. వీటన్నింటినీ, అంటే ఈ ఆయతులో పేర్కొనబడిన నాలుగింటినీ (రేయి, పగలు, సూర్యుడు, చంద్రుడు) సృష్టించినవాడు అల్లాహ్‌యే. కనుక మీరు అల్లాహ్‌కే 'సజ్దా' చేయండి.

64. ఇక్కడ **'ఖాషిఅతన్'** (خَاشِعَةً) అంటే ఎండిపోయిన, బీటలు వారిన, దుర్భిక్షానికి నిదర్శనంగా తయారైన నేల అని భావం. ఇలాంటి నేలలో జీవం ఉండదు.

కూడా బ్రతికిస్తాడు.[66] నిశ్చయంగా ఆయన ప్రతిదీ చేయగల అధికారం గలవాడు.

40 మా వాక్యాల విషయంలో వక్ర వైఖరిని అవలంబిస్తున్న[67] వారు మా దృష్టిలో లేకుండా లేరు.[68] (చెప్పండి!) అగ్నిలో పడవేయబడేవాడు మేలా? లేక ప్రళయ దినాన సురక్షితంగా (ప్రశాంత స్థితిలో) వచ్చేవాడు మేలా?[69] మీరు ఇష్టం వచ్చింది చేసుకుంటూ పోండి.[70] ఆయన మీరు చేసే పనులన్నిటినీ చూస్తూనే ఉన్నాడు.

اِنَّ الَّذِيْنَ يُلْحِدُوْنَ فِيْٓ اٰيٰتِنَا لَا يَخْفَوْنَ عَلَيْنَا ۭ اَفَمَنْ يُّلْقٰى فِي النَّارِ خَيْرٌ اَمْ مَّنْ يَّاْتِيْٓ اٰمِنًا يَّوْمَ الْقِيٰمَةِ ۭ اِعْمَلُوْا مَا شِئْتُمْ ۙ اِنَّهٗ بِمَا تَعْمَلُوْنَ بَصِيْرٌ ۝۴۰

41 తమ వద్దకు హితోపదేశం (ఖుర్ఆన్) వచ్చేసినప్పటికీ, దాన్ని త్రోసిపుచ్చిన వారు (కూడా మా నుండి దాగి లేరు).[71] అదొక ప్రతిష్ఠాత్మకమైన గ్రంథం.[72]

اِنَّ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا بِالذِّكْرِ لَمَّا جَاۗءَهُمْ ۚ وَاِنَّهٗ لَكِتٰبٌ عَزِيْزٌ ۝۴۱ۙ

65. అంటే రకరకాల మొక్కల్ని మొలకెత్తిస్తుంది. రుచికరమైన పండ్లు ఫలాలను, కాయగూరలను, ఆహారధాన్యాలను ఉత్పత్తి చేస్తుంది.

66. ఆలోచించే వారికొరకు ఇందులో గొప్ప సూచన ఉంది. తన కారుణ్య జల్లు ద్వారా మృతభూమిని బ్రతికించగలిగిన దేవుడు మృతులను కూడా బ్రతికించి తీర్తాడు.

67. అంటే – వారు మా వాక్యాలను ఒప్పుకోరు సరికదా వాటిపట్ల విముఖత చూపుతారు. వాటిని త్రోసిరాజంటారు. హజ్రత్ ఇబ్నె అబ్బాస్ (రజి) **'ఇల్‌హాద్'** అన్న పదాన్ని వివరిస్తూ, ఇల్‌హాద్ అంటే విషయాన్ని దాని సందర్భం నుంచి తప్పించి వివరించటం అని చెప్పారు. ఆ ప్రకారం చూస్తే తమ తప్పుడు విశ్వాసాలను, మిథ్యా వాదాలను నిజమైనవిగా రూఢీ చేసుకోవటానికి ఖుర్ఆన్ వాక్యాలకు వక్రభాష్యం చెప్పేవారు కూడా ఇందులో చేరి ఉన్నారు.

68. ఈ మిథ్యావాదులు, నాస్తిక వాదులు ఎలాంటివారైనా వారి పాలిట ఈ వాక్యం తీవ్రమైన హెచ్చరిక వంటిది.

69. వీరిద్దరూ సమానులవుతారా? ముమ్మాటికీ కాలేరు. పైగా ఇలాంటి వక్రబుద్ధి గలవారు అగ్నికి ఆహుతి అవుతారని సంకేతప్రాయంగా చెప్పేయబడింది. కాగా; విశ్వాసులు తీర్పుదినాన నిశ్చింతగా హాజరవుతారని కూడా చెప్పబడింది.

70. **'మీకు ఇష్టమొచ్చింది చేసుకుంటూపోండి'** అంటే వాస్తవానికి అలా చేయమని దాని

لَا يَأْتِيهِ الْبَاطِلُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَلَا مِنْ خَلْفِهِ تَنْزِيلٌ مِّنْ حَكِيمٍ حَمِيدٍ ﴿٤٢﴾

42 అసత్యం దాని దరిదాపుల్లోకి కూడా – దాని ముందునుండిగానీ, దాని వెనుక నుండిగానీ – రాజాలదు. (ఎందుకంటే) అది మహావివేకవంతుడు, ప్రశంసనీయుడైన అల్లాహ్ తరఫున అవతరింపజేయబడినది.[73]

مَا يُقَالُ لَكَ إِلَّا مَا قَدْ قِيلَ لِلرُّسُلِ مِنْ قَبْلِكَ إِنَّ رَبَّكَ

43 (ఓ ప్రవక్తా!) నీకు పూర్వం గతించిన ప్రవక్తలతో చెప్పబడినదే నీకూ చెప్పబడుతోంది.[74] నిశ్చయంగా నీ ప్రభువు క్షమ

భావంకాదు. అలా చేశారంటే మూడుతుంది జాగ్రత్త! అని హెచ్చరించటం దాని ఉద్దేశం.

71. అంటే, వారికి వారి తిరస్కార వైఖరికిగాను శిక్షపడటం ఖాయం. మేము వాళ్ళను కనిపెట్టుకునే ఉన్నాము అని అర్థం.

72. అంటే – మీరు విముఖత చూపుతున్న, పరిహాసం చేస్తున్న ఈ గ్రంథం మామూలు గ్రంథం కాదు. ఇది ఎంతో ఉన్నతమైనది, శక్తిమంతమైనది, దోషాలన్నింటికీ అతీతమైనది, పవిత్రమైనది.

73. ఈ గ్రంథం అన్ని విధాలుగా సురక్షితంగా ఉన్నది. అందులో ఎలాంటి హెచ్చుతగ్గులు గానీ, వ్యర్థమైన విషయాలుగానీ లేవు. అసత్యం (మిథ్య) అందులోకి జొరబడి, అందులో ప్రక్షిప్తాలు చేయజాలదు. ఎందుకంటే ఈ గ్రంథరాజం మహావివేకి, సర్వస్తోత్రాలకు అర్హుడైన వాని తరఫున పంపబడింది. ఆయన చేయమని ఆజ్ఞాపించే పనులు, చేయరాదని తాకీదు చేసే విషయాలు కుడిఎడమల అపవాదాలకు అతీతమైనవి, ఉత్తమమైనవి (ఇబ్నె కసీర్).

74. పూర్వం గడచిన ప్రవక్తలను ఆయా జాతులవారు మాంత్రికులనీ, పిచ్చివారనీ, అసత్యవాదులని నిందించేవారు. ఇప్పుడు మక్కా అవిశ్వాసులు కూడా నిన్ను (ఓ ముహమ్మద్!) అదేవిధంగా ఆరోపిస్తున్నారు. ఇది కొత్తేమీ కాదు. మా ప్రవక్తలంతా ఇలాంటి నిందలను ఎదుర్కోవలసి వచ్చింది. కనుక నువ్వు వీళ్ల మాటలకు కృంగిపోకు అని ఈ వాక్యంలో పరమ ప్రభువు తన అంతిమ ప్రవక్త (స)ను ఓదార్చాడు. "వీరికి పూర్వం గతించినవారు, తమ వద్దకు ఏ ప్రవక్త వచ్చినా, ఇతగాడు మాంత్రికుడైనా అయి ఉంటాడు లేదంటే పిచ్చివాడైనా అయి ఉంటాడు' అని అన్నారు. ఏమిటి, వీళ్లు ఈ మేరకు ఒండొకరికి తాకీదు చేసుకున్నారా? అది కాదు, వాళ్లసలు బరితెగించి పోయారు." (అజ్జారియాత్ – 52, 53)

ఈ ఆయతుకు మరో భావం ఇది కూడా కావచ్చు : ఓ ముహమ్మద్ (సఅసం)!

لَذُو مَغْفِرَةٍ وَّذُو عِقَابٍ اَلِيْمٍ ﴿٤٣﴾

وَلَوْ جَعَلْنٰهُ قُرْاٰنًا اَعْجَمِيًّا لَّقَالُوْا لَوْلَا فُصِّلَتْ اٰيٰتُهٗ ؕ
ءَاَعْجَمِيٌّ وَّعَرَبِيٌّ ؕ قُلْ هُوَ لِلَّذِيْنَ اٰمَنُوْا هُدًى وَّشِفَآءٌ ؕ
وَالَّذِيْنَ لَا يُؤْمِنُوْنَ فِيْٓ اٰذَانِهِمْ وَقْرٌ وَّهُوَ عَلَيْهِمْ عَمًى ؕ
اُولٰٓئِكَ يُنَادَوْنَ مِنْ مَّكَانٍ بَعِيْدٍ ﴿٤٤﴾

కలవాడు,[75] వ్యధాభరితంగా శిక్షించేవాడు కూడా.[76]

44 ఒకవేళ మేము ఈ ఖుర్ఆను (గ్రంథము)ను అరబ్బీయేతర ఖుర్ఆన్‌గా చేసివుంటే,[77] "దీని వాక్యాలు స్పష్టంగా ఎందుకు వివరించబడలేదు?[78] (ఇదేమి టయ్యా!) ఇదేమో అరబ్బీయేతర గ్రంథ మూను, నువ్వేమో అరబీ ప్రవక్తవా!"[79] అని వారు చెప్పి ఉండేవారు. (ఓ ప్రవక్తా!) నువ్వు వారికి చెప్పేయి: "ఇది విశ్వసించిన వారికోసం మార్గదర్శిని, ఆరోగ్య ప్రదాయిని. కాని విశ్వసించని వారి చెవులలో మాత్రం బరువు (చెవుడు) ఉంది. పైగా ఇది వారి పాలిట అంధత్వంగా పరిణమించింది. వారు బహు దూరపు చోటు నుంచి పిలువబడే జనుల్లా ఉన్నారు."[80]

ఏకదైవారాధనకు సంబంధించి లోగడ మా ప్రవక్తలకు ఏ విషయాలైతే సూచించబడ్డాయో అవే నీకూ ఇవ్వబడుతున్నాయి. ఎందుకంటే ధర్మశాస్త్రాలన్నీ (షరీయతులన్నీ) ఈ విషయాలతో ఏకీభవించినై. అంతేకాదు, వాటన్నింటి సారం ఒక్కటే – అదే ఏకదైవారాధన. (ఫత్హుల్ ఖదీర్)

75. అంటే ఈ విశ్వాసుల, ఏకదైవారాధకుల పాలిట ఆయన క్షమాగుణం కలవాడు.

76. అవిశ్వాసుల, ప్రవక్తల శత్రువుల పాలిట ఆగ్రహోదగ్రుడు. ఈ ఆయతు కూడా అల్ హిజ్ర్ సూరాలోని 49, 50 ఆయతుల వంటిదే.

77. అంటే – మేము గనక ఈ ఖుర్ఆన్ గ్రంథాన్ని అరబీ భాషలో గాకుండా వేరితర భాషలో అవతరింపజేసివుంటే....

78. అంటే – మా మాతృభాష (అయిన అరబీ)లో ఇది ఎందుకు రాలేదు? మేము అరబ్బులం కదా! అరబ్బేతర (అజమీ) గ్రంథాన్ని తెచ్చి మా మీద రుద్దుతావేమిటి? అని చెప్పి ఉండేవారు.

79. ఇది కూడా ఆ అవిశ్వాసుల నోట వెటకారంగా వెలువడిన మాటే – ఇతనేమో అరబ్బు ప్రవక్తట! ఇతని వద్దకు వచ్చిన గ్రంథమేమో అరబ్బేతర గ్రంథమట! ఇదెక్కడి

45 మేము మూసాకు (కూడా) గ్రంథాన్ని ఇచ్చి ఉన్నాము. మరైతే అందులో కూడా విభేదించుకోవటం జరిగింది. నీ ప్రభువు తరఫున ముందుగానే (ఆ) విషయం నిర్ధారించబడకుండా ఉంటే,[81] వీళ్ళ మధ్య వ్యవహారం ఎప్పుడో తేల్చేయబడి ఉండేది.[82] వీళ్లు ఆ విషయంలో తీవ్రంగా వ్యాకులపరిచే సందేహానికి లోనై ఉన్నారు.[83]

وَلَقَدۡ اٰتَیۡنَا مُوۡسَی الۡکِتٰبَ فَاخۡتُلِفَ فِیۡہِ ؕ وَ لَوۡ لَا کَلِمَۃٌ سَبَقَتۡ مِنۡ رَّبِّکَ لَقُضِیَ بَیۡنَہُمۡ ؕ وَ اِنَّہُمۡ لَفِیۡ شَکٍّ مِّنۡہُ مُرِیۡبٍ ﴿۴۵﴾

46 ఎవరయినా సత్కార్యం చేస్తే తన మేలు కోసమే చేసుకుంటాడు. మరెవరయినా దుష్కార్యానికి ఒడిగడితే దాని దుష్ఫలితం అతని మీదే పడుతుంది. నీ ప్రభువు మాత్రం (తన) దాసులకు అన్యాయం చేసేవాడు కాడు.[84]

مَنۡ عَمِلَ صَالِحًا فَلِنَفۡسِہٖ وَ مَنۡ اَسَآءَ فَعَلَیۡہَا ؕ وَ مَا رَبُّکَ بِظَلَّامٍ لِّلۡعَبِیۡدِ ﴿۴۶﴾

గొడవండీ బాబు! అని వేళాకోళం చేసి ఉండేవారు. తాము విశ్వసించకపోవటానికి అసలు కారణం ఇదే అని కూడా చెప్పివుండేవారు.

80. చాలా దూరాన ఉన్న మనిషి ఏవిధంగా పిలుపును అందుకోలేడో వీళ్ల పరిస్థితి కూడా అదేవిధంగా ఉంది. ఖుర్‌ఆన్ సందేశాన్ని అవగాహన చేసుకోవటంలో వీళ్ల బుద్ధిజ్ఞానాలు మందగించాయి.

81. ప్రతి ఒక్కరికీ కొంత గడువు ఇవ్వాలని మేము ముందే నిర్ణయించాము. "అల్లాహ్ వారికి ఒక నిర్ణీత కాలం వరకు గడువు ఇస్తున్నాడు" (ఫాతిర్ – 45).

82. అంటే – అప్పటికప్పుడే మా శిక్షను అవతరింపజేసి వారిని నాశనం చేసి ఉండేవారం.

83. తామేదో మేధాసంపన్నులమనో, దూరదృష్టి గలవారమనో భావించి వారు ఈ సత్యాన్ని తృణీకరించటం లేదు. అసలు విషయం ఏమిటంటే వారు పెద్ద సందేహాల స్వాములుగా తయారయ్యారు. వారి అనుమానాలే వాళ్ళను సంకటంలో పడవేశాయి.

84. ఎందుకంటే ఆయన పాపాత్ములను మాత్రమే శిక్షిస్తాడు. అకారణంగా ఎవరినీ యాతనకు గురిచేయడు.

47 ప్రళయ ఘడియకు సంబంధించిన జ్ఞానం అల్లాహ్‌కే ఉందని అనటం సమంజసం.[85] ఆయనకు తెలియకుండా ఏ ఫలము కూడా తన గుబురు గలీబు నుంచి బయటకు రావటంగానీ, ఏ ఆడదీ గర్భం దాల్చటంగానీ, ప్రసవించటంగానీ జరగదు.[86] "నా భాగస్వాములు ఎక్కడున్నారు?" అని అల్లాహ్ (ముష్రిక్కులను) పిలిచి వాకబు చేసిననాడు, "మాలో ఎవడూ దానికి (సంబంధించి) సాక్ష్యమిచ్చేవాడు లేడని నీతో విన్నవించుకున్నాము"[87] అని వారంటారు.

اِلَيۡهِ يُرَدُّ عِلۡمُ السَّاعَةِ ؕ وَمَا تَخۡرُجُ مِنۡ ثَمَرٰتٍ مِّنۡ
اَكۡمَامِهَا وَمَا تَحۡمِلُ مِنۡ اُنۡثٰى وَلَا تَضَعُ اِلَّا بِعِلۡمِهٖ ؕ وَيَوۡمَ
يُنَادِيۡهِمۡ اَيۡنَ شُرَكَآءِىۡ ۙ قَالُوۡۤا اٰذَنّٰكَ ۙ مَا مِنَّا مِنۡ شَهِيۡدٍ ۚ ﴿۴۷﴾

48 అంతకు మునుపు వారు ఎవరెవరినయితే పూజించేవారో వాళ్ళంతా వారి

وَضَلَّ عَنۡهُمۡ مَّا كَانُوۡا يَدۡعُوۡنَ مِنۡ قَبۡلُ وَظَنُّوۡا مَا لَهُمۡ مِّنۡ

85. ప్రళయం ఎప్పుడు సంభవిస్తుందనే విషయం అల్లాహ్‌కు తప్ప మరెవరికీ తెలీదు. అందుకే ప్రళయదినం గురించి దైవదూత హజ్రత్ జిబ్రయీల్ (అలైహిస్సలాం) ప్రశ్నించినప్పుడు మహాప్రవక్త ముహమ్మద్ (సఅసం) చెప్పారు : "దాని గురించి అడిగే వానికెంత తెలుసో, చెప్పేవానికి కూడా అంతే తెలుసు. (అంతకు మించి నాకేమీ తెలియదు)." ఆ ఘడియకు సంబంధించి ఖుర్‌ఆన్‌లో ఇతరచోట్ల అల్లాహ్ ఈ విధంగా సెలవిచ్చాడు : "చివరకు ఆ విషయం కొరకు అల్లాహ్ వైపుకే మరలవలసి ఉంటుంది" (అన్నాజియాత్ – 44). "ఆ ఘడియ వచ్చినప్పుడు దాన్ని అల్లాహ్ తప్ప వేరెవరూ బహిర్గతం చేయరు." (అల్ ఆరాఫ్ – 187)

86. అల్లాహ్ పరిపూర్ణ జ్ఞానసంపద గురించి ఇక్కడ చెప్పటం జరిగింది. ఆయన జ్ఞానంలో ఎవరూ భాగస్వామిగా లేరు. అంటే అలాంటి సంపూర్ణ జ్ఞానం వేరెవరికీ లేదు. ఆఖరికి దైవప్రవక్తలకు కూడా లేదు. దైవప్రవక్తలకైనా అల్లాహ్ ఏ మేరకు తెలియపరుస్తాడో ఆ మేరకే తెలుస్తుంది. 'వహీ' ద్వారా దేవుడు తాను కోరిన సమాచారాన్ని తన ప్రవక్తల వద్దకు పంపిస్తూ ఉంటాడు. కాబట్టి ఏ ప్రవక్తనయినా సమస్తమూ తెలిసినవాడని అనటం సరైంది కాదు. ఈ విషయం అల్లాహ్‌కు మాత్రమే శోభిస్తుంది. ఇందులో అల్లాహ్ సాటిలేని మేటి.

87. అంటే – ఓ అల్లాహ్! నీకు భాగస్వాములున్నారని చెప్పే ధైర్యం మాలో ఎవరికీ లేదు. అసలా విషయాన్ని మాలో ఎవరూ ఒప్పుకోరు అని వారంటారు.

مَّحِيصٍ ﴿٤٨﴾

నుండి అదృశ్యమైపోయారు.[88] ఇక తమకు ఎక్కడా రక్షణ లేదని[89] వారు అర్థం చేసుకుంటారు.

لَا يَسْـَٔمُ الْإِنسَانُ مِن دُعَاءِ الْخَيْرِ وَإِن مَّسَّهُ الشَّرُّ
فَيَـُٔوسٌ قَنُوطٌ ﴿٤٩﴾

49 మేలును అర్థించటంలో మానవుడు (ఎప్పటికీ) అలసిపోడు.[90] అతనికేదైనా కీడు కలిగితే మాత్రం ఆశలన్నీ వదులుకుని నిస్పృహ చెందుతాడు.[91]

وَلَئِنْ أَذَقْنَاهُ رَحْمَةً مِّنَّا مِن بَعْدِ ضَرَّاءَ مَسَّتْهُ لَيَقُولَنَّ
هَٰذَا لِي وَمَا أَظُنُّ السَّاعَةَ قَائِمَةً وَلَئِن رُّجِعْتُ إِلَىٰ

50 కష్టాలు వచ్చిన తర్వాత మేమతనికి మా కారుణ్యం రుచిని చూపినట్లయితే "అదెలాగూ నాకు దక్కవలసిందే (ఆ యోగ్యత నాలో ఉంది గనక).[92] ప్రళయ

88. వారు మా ఆపద్బాంధవులని అనుకున్నాం. కాని తీరా ఆదుకోవలసిన సమయంలో వారు తోక ముడిచారు. వారు మాకెలాంటి లాభం చేకూర్చలేదు.

89. అల్లాహ్ పట్టునుంచి తమను కాపాడే నాథుడెవడూ లేడన్న సంగతి వారికి ప్రళయదినాన తెలిసివస్తుంది. వేరొకచోట చెప్పబడినట్లు, "అపరాధులు నరకాగ్నిని చూసి, తాము పడవేయబడేది అందులోనేనని అర్థం చేసుకుంటారు. దాన్నుంచి తప్పించుకునే చోటేదీ వారు కనుగొనలేదు" (అల్ కహ్ఫ్ - 53).

90. అంటే ప్రాపంచిక సిరిసంపదలను, పదవులను, గౌరవోన్నతులను అర్థించటంలో మనిషి ఎన్నటికీ అలుపెరగడు. ఇంకా ఇంకా అర్థిస్తూనే ఉంటాడు. ఇక్కడ **'మనిషి'** అంటే మనుషుల్లో అత్యధికమంది అని భావం.

91. కాని కాస్తంత కష్టం కలగ్గానే కలవరం చెందుతాడు. నిరాశకు లోనవుతాడు. అయితే దేవుని నికార్సయిన దాసుల పరిస్థితి మటుకు తద్భిన్నంగా ఉంటుంది. వారు నిత్యం పరలోకంపై తమ దృష్టిని కేంద్రీకరించి ఉంటారు. ఇతరత్రా బాధలు సోకినప్పుడు కూడా వారు కంగారుపడకుండా, దైవకారుణ్యం పట్ల నిరాశచెందకుండా ఓర్పు వహిస్తారు. పైగా కాలచక్రంలో ఎదురయ్యే ఈ పరీక్షలు తమ పాపాల మన్నింపుకై దోహదపడతాయని నమ్ముతారు. ఒక్కమాటలో చెప్పాలంటే నిరాశా నిస్పృహలు వారి దరిదాపుల్లోకి కూడా రావు.

92. అంటే - అల్లాహ్‌కు నేనంటే చాలా ఇష్టం. అందుకే ఆయన నాపై ఈ వరాలను కురిపిస్తున్నాడని అంటాడు. మరి చూడబోతే ఈ ప్రాపంచిక అనుగ్రహాల హెచ్చుతగ్గులు దేవుని ప్రసన్నతకు, అప్రసన్నతకు సంకేతాలు కావు. మానవులను పరీక్షించేందుకు

رَبِّيٓ إِنَّ لِي عِندَهُۥ لَلۡحُسۡنَىٰۚ فَلَنُنَبِّئَنَّ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ
بِمَا عَمِلُواْ وَلَنُذِيقَنَّهُم مِّنۡ عَذَابٍ غَلِيظٖ ۝٥٠

ఘడియ నెలకొంటుందని నేనైతే అనుకోను. ఒకవేళ నేను నా ప్రభువు వద్దకు మరలించబడినా, నిశ్చయంగా ఆయన దగ్గర నాకు మంచి (స్థానమే) లభిస్తుంది"[93] అని బీరాలు పలుకుతాడు. ఇలాంటి తిరస్కారులకు మేము తప్పకుండా వారు ఏమేమి చేశారో తెలియపరుస్తాము. వారికి దుర్భరమైన యాతనను చవిచూపిస్తాము.

وَإِذَآ أَنۡعَمۡنَا عَلَى ٱلۡإِنسَٰنِ أَعۡرَضَ وَنَـَٔا بِجَانِبِهِۦ وَإِذَا مَسَّهُ
ٱلشَّرُّ فَذُو دُعَآءٍ عَرِيضٖ ۝٥١

51 మానవునిపై మేము మా అనుగ్రహాలను కురిపించినప్పుడు, అతడు ముఖం త్రిప్పుకుంటాడు, తన(కు నచ్చిన) ప్రక్కకు తిరిగిపోతాడు.[94] తనపై ఆపద వచ్చిపడినప్పుడు మాత్రం సుదీర్ఘమైన ప్రార్థనలు చేసేవాడిగా మారిపోతాడు.[95]

قُلۡ أَرَءَيۡتُمۡ إِن كَانَ مِنۡ عِندِ ٱللَّهِ ثُمَّ كَفَرۡتُم بِهِۦ مَنۡ

52 (ఓ ప్రవక్తా!) వారికి చెప్పు : "చూడండి! ఒకవేళ ఈ ఖుర్ఆన్ అల్లాహ్ తరఫు నుంచి వచ్చి ఉంటే, మరి మీరు దానిని తిరస్కరిస్తే, (దాన్ని) వ్యతిరేకిం

దేవుడు ఇలా చేస్తుంటాడు. కలిమిలో తన దాసులు ఎలా కృతజ్ఞులై ఉంటారో, లేమిలో ఎలా ఓర్పు వహిస్తారో ఆయన చూడదలుస్తున్నాడు.

93. సిసలైన విశ్వాసి ఎన్నడూ ఇలాంటి కోతలు కోయడు. కపటి, అవిశ్వాసి మాత్రమే ఇలా బడాయిని చాటుకుంటాడు.

94. అంటే – సత్యం నుంచి ముఖం తిప్పుకుంటాడు. సత్యానికి విధేయత చూపమంటే ప్రక్కకు తిరిగిపోతాడు. గర్వాన్ని ప్రదర్శిస్తాడు.

95. దైవ సన్నిధిలోకి వచ్చి తన కష్టాలను దూరం చేయమని కడుదీనంగా విన్నవించుకుంటాడు. అంటే కష్టకాలంలో దైవాన్ని జ్ఞాపకం ఉంచుకుంటాడు, కలిమిలో మాత్రం మరచిపోతాడు. వరాల కోసం ఎంతసేపయినా మొరపెట్టుకుంటాడు. వరాలు ప్రాప్తించాక మొరపెట్టుకున్నవాణ్ణే నిర్లక్ష్యం చేస్తాడు.

చటంలో బహుదూరం వెళ్ళిపోయిన[96] వ్యక్తి కన్నా మార్గభ్రష్టుడు ఎవడుంటాడు?"[97]

اَضَلُّ مِمَّنۡ هُوَ فِیۡ شِقَاقٍۭ بَعِیۡدٍ ﴿٥٢﴾

53 త్వరలోనే మేము వారికి మా సూచనలను జగతిలోనూ చూపిస్తాము, స్వయంగా వారి (ఉనికి) లోనూ చూపిస్తాము. తుదకు సత్యమిదే అనే విషయం వారికి తేటతెల్లమవుతుంది.[98] ఏమిటి, నీ ప్రభువు ప్రతిదానికీ సాక్షిగా ఉన్నాడనే విషయం చాలదా?[99]

سَنُرِیۡهِمۡ اٰیٰتِنَا فِی الۡاٰفَاقِ وَ فِیۡۤ اَنۡفُسِهِمۡ حَتّٰی یَتَبَیَّنَ لَهُمۡ اَنَّهُ الۡحَقُّ ؕ اَوَ لَمۡ یَکۡفِ بِرَبِّکَ اَنَّهٗ عَلٰی کُلِّ شَیۡءٍ شَهِیۡدٌ ﴿٥٣﴾

96. అంటే – అలాంటి పరిస్థితిలో మీకన్నా ఎక్కువ మార్గవిహీనుడు, మీకన్నా పెద్ద శత్రువు ఎవడు కాగలడు?

97. **'షిఖాఖ్'** (شِقَاق) అంటే హఠం, మంకుతనం, వైరం, వ్యతిరేకత అన్న అర్థాలు వస్తాయి. దీనికి 'బయీద్' అనే పదం కూడా తోడవటంతో అందులో ఆధిక్యతా భావం వచ్చేస్తుంది. అంటే వ్యతిరేకత, వైరభావం పరాకాష్ఠకు చేరుకోవటం అన్నమాట! ఇలా వ్యతిరేకతలో అతిశయిల్లినవాడు దేవుని తరఫున అవతరించిన గ్రంథాన్ని సయితం త్రోసిరాజంటాడు. ఇలాంటి ధిక్కారికన్నా పెద్ద మార్గభ్రష్టుడు, దరిద్రుడు ఎవడుంటాడు?

98. అంటే – ఈ ఖుర్ఆన్ ఒక సత్యబద్ధమైన గ్రంథమని, ఇది దేవుని తరఫున పంపబడిన ఉపదేశమని వారికి సుబోధకమవుతుంది. మరి కొంతమంది విద్వాంసుల ప్రకారం ఇస్లాం సత్యధర్మమనీ, ముహమ్మద్ (స) సత్యవంతుడని వారు తెలుసుకుంటారు. **'ఆఫాఖ్'** అంటే దిఙ్మండలం అనీ, (ఆకాశపుటంచు, భూమి చివరి అంచు అని) అసలు అర్థం. ఇవి కూడా దైవసూచనల్లోనివే. అలాగే సూర్యుడు, చంద్రుడు, నక్షత్రాలు, గ్రహాలు, రేయింబవళ్లు, గాలి, నీరు, ఉరుములు, మెరుపులు, కొండలు గుట్టలు, నదీనదాలు, వృక్షాలు, ఖనిజాలు – ఇవన్నీ జగతిలోని సూచనలే. చివరికి మనిషి అస్థిత్వంలో కూడా ఎన్నో సూచనలున్నాయి. అతనిలో ఎన్నో పదార్థాలు, స్వభావాలు కలగలసి ఉన్నాయి.

ఈ ఆయతుపై ఇంకా కొంతమంది చేసిన వ్యాఖ్యానం ఈ విధంగా ఉంది : 'ఆఫాఖ్' అంటే ఇక్కడ బహుదూరాన ఉన్న తూర్పు పడమర ప్రాంతాలని భావం. ఆ ప్రాంతాలను జయించటాన్ని అల్లాహ్ ముస్లింల కొరకు సులభతరం చేశాడు. 'అన్ఫుస్' అంటే అరబ్బుల స్వస్థలం (అరేబియా ద్వీపం), ఆ భూభాగంపై ముస్లింల ప్రాబల్యం అని భావం. ఉదాహరణకు: బద్ర్ యుద్ధంతో జైత్రయాత్ర మొదలై, మక్కా విజయం నాటికి దాదాపు అరబ్బు భూభాగమంతా పాదాక్రాంతమైంది. దాంతో ముస్లింల గౌరవోన్నతులు పెరిగాయి.

54 (నీకు) తెలుసా! వీళ్లు తమ ప్రభువును కలుసుకునే విషయమై అనుమానానికి గురై ఉన్నారు.[100] గుర్తుంచుకో! ఆయన ప్రతి వస్తువునూ ఆవరించి ఉన్నాడు.[101]

اَلَآ اِنَّهُمْ فِیْ مِرْیَةٍ مِّنْ لِّقَآءِ رَبِّهِمْ ؕ اَلَآ اِنَّهٗ بِكُلِّ شَیْءٍ مُّحِیْطٌ ﴿۵۴﴾

99. అంటే – తన దాసుల చేష్టల్ని పసిగట్టడానికి, వారి కారుకూతల్ని దృష్టిలో పెట్టుకోవటానికి అల్లాహ్ ఒక్కడే చాలు అని దీని అర్థం. మరి అటువంటి గొప్ప ప్రభువే ఖుర్‌ఆన్ దైవవాణి అనీ, అది ముహమ్మద్ (స) ప్రవక్తపై అవతరింపజేయబడిందని సాక్ష్యమిస్తున్నాడు.

100. అందువల్లనే వారు పరలోకంపై చింతన చేయటం లేదు. దానికోసం సన్నాహాలు మొదలెట్టడం లేదు. అనుమానమనే రోగం వల్లనే వారు పరలోకానికి కనీసం భయపడటం లేదు.

101. కాబట్టి ప్రళయ ఘడియను తేవటం ఆయనకు ఎంతమాత్రం క్లిష్టతరం కాదు. ఆయన తన సృష్టితాలపై పూర్తి అజమాయిషీ కలిగి ఉన్నాడు. ఆయన కోరినదల్లా చేయగలడు. కాదు, కూడదు అని చెప్పే అధికారం గానీ, అడ్డుతగిలే శక్తిగానీ ఎవరికీ లేదు.